

2007 spalio 31
Nr. 20

Lietuvos
 Katalikų
 Bažnyčios
 informacijos
 centro
 leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežiaus Benedikto XVI atsakymai į kunigų klausimus 2

Bažnyčia Lietuvoje

Kauno arkivyskupijos II sinodas 7

Konferencija konkordato tarp Lietuvos valstybės ir Šventojo Sosto
 80-mečiui paminėti 9

Naujųjų mokslo metų pradžios šventė Popiežiškojoje lietuvių
 šv. Kazimiero kolegijoje 10

Lietuviškas koplytstulpis Italijos Bardi miestelyje 11

Renginių ciklas „Paspriešinimo ženklai sovietmečio Kaune“ 12

Rekolekcijos „Žmonės pagal Dievo širdį“ 14

Homilijos

PABAIGOS ŽENKLAI
 33 eilinis sekmadienis (C) 15

MEILĖS IR TIESOS KARALIUS
 Kristus Visatos Valdovas (Kristus Karalius) 16

Ganytojo žodis

Arkivyskupas S. Tamkevičius
 „ŠTAI AŠ VISA DARAU NAUJA!“ (Apr 21, 5) 17

Dvasininkijos kongregacijos prefekto kardinolo Claudio Hummes
 žinia katechetams 18

Kardinolas Walter Kasper
 KRISTAUS ŠVIESA IR BAŽNYČIA 19

Bažnyčia pasaulyje

Benediktas XVI lankėsi Neapolyje 21

Popiežius ragino melsti pilnutinės vienybės tarp katalikų ir
 ortodoksų 22

Kardinolas Tauran komentavo islamo mokslininkų laišką 23

Popiežiaus Benedikto XVI atsakymai į kunigų klausimus

2007 m. liepos 24 d. Šv. Justinos Kankinės bažnyčioje (Auronzo di Cadore) popiežius Benediktas XVI atsakė į Belluno-Feltre ir Treviso vyskupijų kunigų klausimus. Pateikiame kai kuriuos popiežiaus atsakymus.

Apie nuoseklios, nuoširdžios sąžinės ugdymą

<...> Šis pirmas klausimas leidžia aiškiau išskirti kultūrinės situacijos Vakaruose problemai, nes sąžinės sąvoka per pastaruosius du amžius patyrė gilių pokyčių. Šiandien vyrauja idėja, jog protinga, proto dalis tėra tai, ką galima išreikšti skaičiais. Kiti dalykai, vadinasi, religija ir moralė, bendrajam protui nepriklausa, nes jų neįmanoma verificuoti arba, kaip sakoma, eksperimentiškai falsifikuoti. Tokiomis sąlygomis, kai moralė ir religija iš proto tarsi pašalinamos, vienintelis galutinis moralumo ir religijos matas yra subjektas, jokios kitokios instancijos nepažįstanti subjektyvi sąžinė. Galiausiai sprendžia subjektas, vadovaudamasis savo jausmu, savo patirtimi, savo rastais galimais kriterijais. Bet taip subjektas tampa izoliuota tikrove, parametrams, kaip buvo sakyta, kasdien mainantis.

Krikščioniškojoje tradicijoje „sąžinė“ reiškia „kartu žinoti“ (*con-scienza*): esame atviri, mūsų būtis yra atvira, ji gali girdėti pačios būties balsą, Dievo balsą. Tad į mūsų būtį įrašytas didžiųjų vertybių balsas, ir žmogaus didybę sudaro būtent tai, kad jis nėra užsi-sklendęs, kad jo negalima apriboti materialiais, skaičiais išreikšti galimais daiktais, kad jis geba klausyti. Savo būties gelmėje galime ne tik suvokti kiekvienos akimirkos poreikius, ne vien materialius dalykus, bet ir girdėti paties Kūrėjo balsą, taip pažindami, kas gera ir kas bloga. Tokį gebėjimą girdėti, savaime suprantama, būtina ugdyti bei išskleisti. Būtent to ir siekiame savo skelbimu Bažnyčioje – išskleisti šį žmogui Dievo dovanotą iškilų gebėjimą girdėti tiesos, tad ir vertybių, balsą.

Todėl pasakyčiau, kad pirmas žingsnis turėtų būti padėti žmogui suvokti, jog pačioje mūsų esmėje glūdi išsifruotina moralinė žinia, dieviškoji žinia, kurią galime vis geriau pažinti, vis geriau išgirsti, kai mūsų vidinis gebėjimas girdėti atveriamas bei išskleidžiamas. Dabar kyla konkretus klausimas, kaip reikėtų mokyti klausyti, kaip padaryti žmones tam pajėgius, nepaisant šiuolaikinių laikų kurtybių, ką daryti, kad šis gebėjimas girdėti grįžtų, kad tai taptų tikru vyksmu, krikšto *effata*, vidinės juslės atvėrimu. Turėdamas prieš akis esamą situaciją, siūlyčiau pasaulietinio ir religinio kelio, tikėjimo kelio, derinį.

Visi šiandien matome, kad žmogus gali sugriauti savo egzistencijos pagrindą, savo Žemę, ir kad todėl su šia Žeme, mums patikėta tikrove, nebegalime elgtis tiesiog taip, kaip mums patinka ir kaip kokią nors akimirką atrodo naudinga ir perspektyvu, bet turime, jei norime išgyventi, gerbti vidinius kūrinių, šios Žemės dėsnius, juos pažinti bei jiems paklusti. Toks klusnumas Žemės balsui, būties balsui mūsų būsimai laimei daug svarbesnis negu akimirkos balsai, akimirkos troškimai. Štai pirmasis išmoktinasis kriterijus: tai, kad mums kalba pati būtis, mūsų Žemė, ir kad mes turime klausytis, jei trokštame išgyventi bei išsifruoti Žemės žinią. O jei turime paklusti Žemės balsui, tai juo labiau privalome paklusti žmogaus gyvybės balsui.

Turime ne tik rūpintis Žeme, bet ir gerbti kitą ir kitus – kitą kaip nepakartojamą asmenį, kaip savo artimą ir kitus kaip Žemėje gyvenančią ir sugyventi turinčią bendruomenę. Matome, jog tai įmanoma tik absoliučiai gerbiant Dievo kūrinių, Dievo paveikslą, koks yra žmogus. Ir čia prisitariame prie to, kad mums reikia žmonijos didžiųjų religinių patirčių.

Šios patirtys kilusios iš susitikimo su kitu, su bendruomene: žmogaus laisvė visada yra su kitais besidalijama laisvė ir ji tegali funkcionuoti tada, kai mes dalijamės savo laisvėmis bei gerbiame mūsų bendras vertybes. Mano galva, per tai galima išryškinti būtinybę nusilenkti būties balsui, nusilenkti kitų kilnumui, nusilenkti būtinybei kartu gyventi savo laisvėmis kaip „viena“ laisve. Tada bus įmanu suvokti žmonių garbingo tarpusavio gyvenimo bendrijos vertę. Taip atsiduriame, kaip sakyta, prie didžiųjų žmonijos patirčių, kuriomis reiškiasi būties balsas, pirmiausia prie Dievo tautos piligriminio kelio per istoriją pradedant Abraomo patirtimis. Šiame kelyje ne tik vėl atrandame pamatines žmogaus patirtis, bet ir per jas galime išgirsti mus mylinčio ir su mumis kalbėjusio Kūrėjo balsą.

Kalbant apie pagarbą šiandien mums kelią rodančioms ir rytoj rodysiančioms žmogaus patirtims, mano nuomone, išskirtinė vertė nuolat tenka Dešimčiai įsakymų, nes juose išvelgiame didžiuosius kelrodžius. Dešimt įsakymų – naujai aiškinamų bei įgyvendinamų Kristaus, Bažnyčios gyvenimo bei jos patirčių šviesoje – išryškina kelias pamatines ir esmines vertybes: ketvirtasis ir šeštasis įsakymas kartu parodo, koks reikšmingas mūsų kūnas, kaip svarbu paisyti kūno, lytiškumo bei meilės įstatymų, aiškiau iškelia ištikimos meilės, šeimos vertę; penktuoju įsakymu atskleidžiama gyvybės ir bendro gyvenimo vertė; septintuoju įsakymu parodoma teisingo dalijimosi Žemės gėrybėmis vertė, kad esame Dievo kūrinių valdytojai; aštuntuoju įsakymu aiškiau iškeliamas didelė tiesos vertė.

Ketvirtojo, penktojo ir šeštojo įsakymo objektas yra artimo meilė, tuo tarpu septintojo – tiesa. Visa tai ne-

įmanoma be bendrystės su Dievu, be pagarbos Dievui ir be Dievo buvimo pasaulyje. Pasaulis, kuriame nėra Dievo, bet kuriuo atveju virsta savivalės ir egoizmo pasauliu. Tikrai jei jame esama Dievo, jame esama ir šviesos, vilties. Mūsų gyvenimui būdinga prasmė, kurios neturime susikurti, bet kuri yra pirma mūsų, kuri mus remia. Todėl siūlyčiau kartu eiti aiškiai regimais keliais, kuriuos ir šiandien pasaulietinė sąžinė gali nesunkiai išžiūrėti, kartu mėginant nuvesti prie gilesnių balsų, tikrojo sąžinės balso, kalbančio per didžią maldos tradiciją, moralinį Bažnyčios gyvenimą. Kantriai ugdydami tai, mano manymu, galime visus išmokyti gyventi bei surasti tikrąjį gyvenimą.

Apie kunigo ir klebono prioritetus

Tai tikrai labai realistinis klausimas. Man ši problema irgi nesvetima – kiekvieną dieną šūsnyš dokumentų, daugybė audiencijų, begalės darbo. Tačiau būtina nusistatyti tinkamus prioritetus ir neužmiršti esminio dalyko – Dievo karalystės skelbimo.

Išgirdęs šį klausimą prisiminiau prieš dvi savaites skaitytą Evangelijos pasakojimą apie septyniiasdešimties mokinių išsiuntimą. Siųsdamas į šią pirmą didelę misiją, Viešpats šiems septyniiasdešimčiai mokinių duoda tris įsakymus, kuriais, mano akimis, ir šiandien esmingai išreiškiami Kristaus mokinio, kunigo, darbo didieji prioritetai. Šie trys įsakymai yra melskitės, gydykite ir skelbkite.

Manau, jog turime rasti šių trijų pamatinių įsakymų darną, be perstojo turėti juos prieš akis kaip savo darbo ašį. Melskitės: be asmeninio ryšio su Dievu negali pavykti ir visa kita, nes Dievo ir dieviškojo gyvenimo, taip pat tikro žmogiškojo gyvenimo žmonėms negalime atnešti, jei patys neturime gyvo ir tikro ryšio, draugystės ryšio su Dievu Jėzuse Kristuje. Todėl kasdienis Švenčiausiosios Eucharistijos šventimas yra svarbus kaip pamatinis susitikimas, kuriame Viešpats kalba su manimi ir aš kalbu su save į mano rankas atiduodančiu Viešpačiu. Be Valandų maldos, per kurią išitraukiame į didžiąją visos Dievo tautos maldą – pradedant Bažnyčios tikėjimo atnaujintos senosios tautos psalmėmis, ir be asmeninės maldos negalime būti geri kunigai, nes tada prarandame savo tarnybos esminį elementą.

Pirmasis įsakymas yra būti Dievo vyru, taigi su Kristumi bei jo šventaisiais draugaujančiu vyru. O antrasis štai toks. Jėzus yra pasakęs: gydykite ligonius, prazuvusiuosius, vargą kenčiančiuosius. Tai Bažnyčios meilė išstumtiesiems, kenčiantiesiems. Ir turtingi žmonės gali būti vidujai išstumti ir kentėti. „Gydymas“ susijęs su visomis žmogaus reikmėmis, kurios visada yra reikmės, gelmėje krepiamos į Dievą. Tad turime, taip sakant, pažinti savo aveles, puoselėti žmogiškus santykius su mums patikėtais asmenimis, palaikyti žmogiškus ryšius ir neprarasti žmogišku-

mo, nes Dievas tapo žmogumi, taip patvirtindamas visus mūsų žmogiškos būties matmenis.

Bet kaip sakytą: tai, kas žmogiška ir dieviška, visada susiję. Šiam daugialypiais pavidalais besireiškiančiam „gydymui“, mano akimis, taip pat priklauso sakramentinė tarnyba. Sutaikinimo tarnyba yra įstabus gydomasis aktas, žmogui būtinas, kad jis išties būtų tikrai sveikas. Tad tokie sakramentiniai gydymo aktai, pradedant Krikštu, esminiu mūsų egzistencijos atnaujinimu, ir baigiant Sutaikinimo sakramentu bei Ligoninių patepimu, labai svarbūs. Reikšmingas sielovadinis aspektas, savaime suprantama, būdingas visiems kitiems sakramentams, taip pat Eucharistijai. Turime gydyti kūną, bet pirmiausia – tokia mūsų misija – sielą. Vesdami žmones susitikti su Kristumi sakramente bei padėdami jiems atrasti maldą bei meditaciją, tyliai būnant bažnyčioje Dievo akivaizdoje, turime turėti prieš akis visas negales, visas šiandien esamas moralines ir dvasines reikmes, kurių privalome imtis.

Dabar skelbimas. Ką skelbiame? Skelbiame Dievo karalystę. Bet Dievo karalystė nėra tolimesnis pasaulio, tapsiančio tikrove po 50 metų ar nežinia kada, utopija. Dievo karalystė yra pats Dievas – Dievas, kuris yra pas mus atėjęs ir Kristuje prie mūsų labai prisiartinęs. Štai kas yra Dievo karalystė – arti pats Dievas; mes turime artintis prie šio arti esančio Dievo, nes jis tapo žmogumi, lieka žmogumi ir be paliovos yra tarp mūsų savo Žodyje, Švenčiausiojoje Eucharistijoje ir visuose tikinčiuosiuose. Todėl skelbti Dievo karalystę reiškia kalbėti apie Dievą, daryti girdimą Dievo žodį, Evangeliją, kuri yra Dievo buvimas čia ir dabar, ir, žinoma, daryti Dievą čia ir dabar esantį, jis toks tampa Švenčiausiojoje Eucharistijoje.

Derindami šiuos tris prioritetus ir, žinoma, atsižvelgdami į visus žmogiškuosius aspektus, savo suvoktinus ribotumus, savo kunigystę galime įgyvendinti gerai. Svarbu ir nusižeminimas, leidžiantis pažinti savo jėgų ribas. Ko padaryti neįstengiamo, turi padaryti Viešpats. Taip pat svarbu gebėti patikėti užduotis kitiems, gebėti bendradarbiauti – visada paisant pamatinių įsakymų: melstis, gydyti ir skelbti.

Apie sakramentų teikimą išsituokusiems ir naują civilinę santuoką sudariusiems asmenims

Tai skausminga problema ir, žinoma, nėra paprasto recepto, kaip ją reikėtų išspręsti. Dėl šios problemos kenčiame visi, nes visi šalia turime į tokią padėtį patekusių žmonių. Ir mes žinome, jog tai jiems kelia skausmą ir liūdesį, nes jie trokšta būti visiškoje bendrystėje su Bažnyčia.

Jų dalyvavimą Bažnyčios gyvenime riboja ankstesnės santuokos išipareigojimai. Ką daryti? Sakytiau, jog pirmutinis dalykas, kiek tai įmanoma, žinoma,

būtų prevencija. Todėl rengimas santuokai darosi vis svarbesnis ir būtinesnis. Bažnyčios teisė suponuoja, kad žmogus, kaip toks, ir be didelių pamokymų trokšta sudaryti žmogišką prigimtį atitinkančią santuoką, kokia nusakyta Pradžios knygos pirmuosiuose skyriuose. Jis yra žmogus, turi žmogiškąją prigimtį ir todėl žino, kas yra santuoka. Jis trokšta daryti tai, ką jam sako žmogiškoji prigimtis. Tokia prielaida bažnytinė teisė ir remiasi. Ši prielaida tiesiog savaime siūlosi: žmogus yra žmogus, ir ją jam perša jo prigimtis. Tačiau šiandien šis principas, anot kurio, žmogus trokšta to, kas glūdi jo prigimtyje, – nepakartojamai vienatinės ir ištikimos santuokos, virsta šiek tiek kitokiu principu: *Volunt contrahere matrimonium sicut ceteri homines*. Girdimas nebe prigimties, bet *ceteri homines* balsas – tai, ką visi daro. O tai, ką šiandien visi daro, nebedera su prigimtaine, Kūrėjo valia, kūrinių atitinkančia santuoka. Tai, ką daro *ceteri homines*, yra tuoktis manant, jog santuoka vieną dieną gali žlugti ir bus galima sudaryti antrą, trečią, ketvirtą santuoką. Šis „kaip visi daro“ modelis taip virsta modeliu, prieštaraujančiu tam, ką kalba prigimtis.

Tad tampa normalu tuoktis, skirtis, vėl tuoktis, ir niekas nebemano, jog tai prieštarauja žmogiškajai prigimčiai, – bent labai sunku tokios nuomonės besilaukančių surasti. Tuo tarpu prigimtis sako ką kita negu tai, kas šiandien tapę įpročiu. Juk ji kviečia mus visą gyvenimą trunkančiai santuokai, visą gyvenimą trunkančiai ištikimybei, paženklintai ir kančių, įgalinančių išvien augti meile.

Tad rengimo santuokai kursais reikėtų atgaivinti prigimties, Kūrėjo balsą mumyse, idant už to, ką daro *ceteri homines*, vėl atrastume, ką mūsų giliausiuose kloduose mums sako mūsų pačių būtis. Tad tokioje situacijoje – tarp to, ką visi daro, ir to, ką sako mūsų būtis, – rengimo santuokai kursai turėtų būti kelias, kuriuo eidami vėl atrastume, ką mums sako mūsų būtis, vėl to išmoktume. Jie taip pat turi padėti priimti autentišką sprendimą Kūrėjo ir Atpirkėjo valia atitinkančios santuokos naudai. Tad tokie rengimo kursai labai svarbūs „save patį pažinti“, savo tikrąjį norą tuoktis įvertinti. Tačiau vieno rengimo neužtenka; didžiosios krizės ateina vėliau. Todėl bent per pirmuosius dešimtį metų labai svarbu sutuoktinių poras nuolatos lydėti.

Todėl parapijoje reikia rūpintis ne tik rengimo kursais, bet ir bendryste kelyje sudarius santuoką, abipusiu lydėjimu, abipuse pagalba. Tokiais krizių momentais šalimais turi būti ne tik kunigai, bet ir tai jau patyrusios, panašias kančias bei pagundas pažįstančios šeimos. Svarbu ir viena kitai padedančių šeimų tinklas, ir čia daug galėtų prisidėti įvairūs sąjūdžiai.

Pirma mano atsakymo dalis susijusi su prevencija, ne tik rengimo, bet ir lydėjimo, šeimų tinklo, labai

naudingo šiandienėmis aplinkybėmis, kai visa kalba visą gyvenimą trunkančios ištikimybės nenaudai, prasme. Žmonėms reikia padėti ištikimybę surasti, mokyti jos ir per kančią. Tačiau žlugimo atveju, taigi tada, kai sutuoktiniai nebegeba laikytis pradinės valios, visada kyla klausimas, ar tikrai būta tokios valios sakramento matmeniu. Todėl egzistuoja santuokos skelbimo negaliojančia procesai. Jei pasirodo, kad santuoka buvo tikra ir, vadinasi, tuoktis daugiau nebevalia, Bažnyčia tokiems asmenis savo artumu padeda pakelti šią kitokią kančios formą. Pirmuoju atveju kančia yra įveikti krizę ir išmukti sunkiai iškovotos bei brandžios ištikimybės. Antruoju atveju kančia yra sudaryti nesakramentinę ryšį, užkertantį kelią visiškai bendrystei Bažnyčios sakramentų matmeniu. Būtina mokyti bei mokyti su tokia kančia gyventi.

Čia grįžtame prie kitos vyskupijos atstovo pirmojo klausimo. Savo kartoje, savo kultūroje turime vėl atrasti gyvybės vertę, privalome suvokti, kad kančia gali būti labai teigiama tikrovė, padedanti mums bręsti, labiau suvokti save, būti arčiau dėl mūsų kentėjusio ir su mumis kenčiančio Viešpaties. Todėl ir antruoju atveju nepaprastai svarbus kunigo, šeimų ir sąjūdžių dėmesys, asmeninis ir bendruomeninis artumas, artimo meilė, labai ypatinga meilė. Manau, kad tik giliai jaučiama, įvairiopomis globos formomis besireiškianti Bažnyčios meilė gali padėti tokiems asmenims, net ir atsidūrusiems tokioje situacijoje, suvokti save kaip Kristaus mylimus žmones, kaip Bažnyčios narius ir taip gyventi tikėjimu.

Apie jaunuolių nemokėjimą įveikti net mažiausias nesėkmes ir dėl to dažnas jų savijudybes

Mano nuomone, Jūs labai tiksliai apibūdinote gyvenimą, kuriame nėra Dievo. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, jog Dievo mums nereikia, kad be Dievo net galime būti laisvesni, o pasaulis didesnis. Bet po kažkurio laiko pamatome, kas nutinka mūsų jaunosioms kartoms, kai Dievas išnyksta. Nietzsche yra pasakęs: „Užgeso didžioji šviesa, užgeso saulė.“ Tada gyvenimas yra atsitiktinis, jis virsta dalyku, iš kurio turiu pasistengti išspausti visa, kas geriausia, naudotis gyvenimu taip, tarsi tai būtų kažkas, kas tarnauja mano tiesioginei, apčiuopiamai ir pasiekiamai laimei.

Bet didžioji problema yra štai ši: jei Dievo nėra, jei jis nėra ir mano gyvybės Kūrėjas, tai gyvybė iš tiesų tėra tik evoliucijos fragmentas ir, kaip tokia, beprasmė. Sykiu turiu mėginti šį būties fragmentą įprasmiti.

Matau, kad Vokietijoje, taip pat Jungtinėse Valstijose, šiuo metu įnirtingai ginčijamasi dėl vadinamojo kreacionizmo ir evoliucionizmo, kurie pateikiami kaip viena kitą šalinančios alternatyvos: kas tikis į Kūrėją, turis atmesti evoliuciją, o kas pritariąs evoliucijai, turis atsakyti Dievo.

Tokia priešprieša absurdiška, nes, viena vertus, yra daug mokslinių įrodymų evoliucijos naudai. Ji rodo si kaip tikrovė, kurią turime pažinti ir kuri, kaip tokia, praplečia mūsų žinias apie gyvybę bei būtį. Tačiau evoliucijos teorija neatsako į visus klausimus, pirmiausia į didįjį filosofinį klausimą: iš kur visa? Ir kaip visa galiausiai rutuliojasi žmogaus link?

Man atrodo labai svarbu – būtent tai ir norėjau pabrėžti savo paskaitoje Regensburge, kad protas, žvelgdamas į šiuos faktus, labiau prasivertų. Tačiau sykiu reikėtų suvokti, kad visai tikrovei paaiškinti jų nepakanka. Nepakanka: mūsų protas yra didesnis ir gali taip pat išvelgti, jog mūsų protas nėra iš esmės kas nors iracionalu, nėra iracionalybės vaisius, bet kad pirma visa yra protas, kūrybingas protas, o mes esame kūrybingojo proto atspindys.

Mes esame sumanyti ir panorėti, todėl egzistuoja už mane pirmesnė idėja, už mane pirmesnė prasmė, kurią turiu atrasti, kuria turiu vadovautis ir kuri mano gyvenimą galiausiai daro reikšmingą. Pirmutinis dalykas, mano akimis, yra atrasti, kad mano būtis tikrai protinga, kad ji apmąstyta, prasminga. O mano didžioji misija yra šią prasmę atrasti, ja gyventi bei Kūrėjo sumanytai didžiai kosminei harmonijai suteikti naują elementą. Tada sunkūs dalykai tampa nuo prasidėjimo momento iki paskutinio gyvenimo atodūsiu prasmingos mano būties brendimo, skleidimosi ir tobulėjimo akimirksniais.

Šią už mus ankstesnės prasmės tikrovę galime pažinti, galime vėl atrasti ir kančios bei skausmo prasmę. Žinoma, yra vengtino ir iš pasaulio šalintino skausmo – diktatūrų, neteisingų sistemų, neapykantos ir smurto sukeliamų kančių. Bet skausme glūdi ir gili prasmė, ir tik skausmą bei kančią įprasminant, mūsų gyvenimas gali bręsti.

Pirmiausia pasakyčiau, kad meilė be skausmo neįmanoma, nes meilė visada suponuoja savęs išsižadėjimą, suponuoja, kad aš atsiskirsiu nuo savęs bei priimsiu kitų kitonišką būtį. Ji suponuoja, kad aš save dovanosiu ir todėl save atiduosiu. Visa tai yra skausmas, kančia, bet kaip tik per tokią savęs atidavimo kitiems, mylimajam, ir todėl Dievui, kančią tampa didis, o mano gyvenimas atranda meilę ir meilėje – savo prasmę. Meilės neatskiriamumas nuo skausmo, nuo Dievo meilės turi įeiti į mūsų šiuolaikinę sąmonę, kad padėtų mums gyventi.

Šia prasme pasakyčiau, jog svarbu, kad jaunuoliai atrastų Dievą, tikrąją meilę, kuri tampa didi kaip tik atsižadant, ir kad jie per tai atrastų kančioje gėrį, darančį juos laisvesnius bei didesnius. Kad būtų lengviau šiuos dalykus atrasti, jaunuoliams, savaime suprantama, visada reikia ir kelio draugų – parapijos, katalikų akcijos ar kokio nors sąjūdžio. Tik kartu su

kitais galime ir jaunojoje kartoje atverti šį didį mūsų būties matmenį.

Apie naująją evangelizaciją

Tai esminis klausimas. Esminis mūsų pastoracinio darbo klausimas yra, kaip pasauliui, aplinkiniams žmonėms galime nešti Dievą. Tas „nešti Dievą“, žinoma, turi daug matmenų: jau Jėzaus skelbimas, gyvenimas ir mirtis liudija, kaip šis vienas Dievas skleidžiasi daugeliu matmenų. Mano nuomone, prieš akis visada turėtume turėti du dalykus.

Pirmiausia minėtinas krikščioniškasis skelbimas. Krikščionybė nėra itin sudėtingas dogmų, kurių visų niekas negali išmanyti, ryšulys. Tai ne objektas akademikams, kurie šitai galėtų studijuoti, bet kažkas labai paprasta: yra vienas Dievas, ir Dievas arti mūsų yra Jėzuje Kristuje. Pats Jėzus Kristus apibendrinamas yra pasakęs: atėjo Dievo karalystė. Tą mes ir skelbiame – iš esmės tai, kas labai paprasta. Visi vėliau aikštėn iškylantys matmenys yra tolesni vieno šio dalyko matmenys, ir jų visų mums žinoti nebūtina. Jie visi, žinoma, turėtų sietis su vidine šerdimi, su esme, o iš ten su vis didesniu džiaugsmu veriasi ir įvairūs matmenys.

Tačiau kas darytina konkrečiai? Kalbėdami apie pastoracinį darbą mūsų laikais, regis, apie esminius momentus jau užsiminėme. Pratęsiant mintį galima pasakyti: norint žmonėms nešti Dievą, pirmiausia reikalinga meilė, taip pat viltis ir tikėjimas. Geriausias Kristaus liudijimas, geriausias skelbimas visada yra tikrų krikščionių gyvenimas.

Gražiausias šiandienis skelbimas, man atrodo, yra matyti, kaip džiugiai gyvena tikėjimo kupinos šeimos, kad net kančią išgyvena su giliu ir esmingu džiaugsmu, kaip jos padeda kitiems ir myli Dievą bei artimą. Man nuolatos teikia paguodą matyti tikėjimo kupinas katalikiškas šeimas ar asmenybes: jose tikrai skaisčiai suspindi Dievo artybė <...>.

Tad pagrindinis skelbimas yra pačių krikščionių gyvenimas. Žinoma, yra ir Žodžio skelbimas. Turime daryti viską, kad Dievo žodis būtų išgirstas, pažįstamas. Šiandien yra daug Žodžio mokyklų, kuriose mokomasi kalbėtis su Dievu per Šventąjį Raštą, šis pokalbis neišvengiamai virsta malda, nes grynai teorinis Šventojo Rašto studijavimas būtų intelektualinis klausymasis ir dėl to netikras bei nepakankamas susitikimas su Dievo žodžiu. Jei tiesa, kad per Šventąjį Raštą ir Dievo žodį su mumis kalba gyvasis Viešpats ir Dievas, pats paskatindamas atsakyti bei melstis, tai Šventojo Rašto mokyklos turi būti ir maldos, dialogo su Dievu, vidinio artėjimo prie Dievo mokyklos. Tad svarbus visas skelbimas.

Po to, žinoma, pasakyčiau – sakramentai. Dievą taip pat visada lydi visi šventieji. Svarbu – tai mums nuo

pradžios sako Šventasis Raštas, – kad Dievas niekada neateina vienas, jis visuomet lydymas bei apsupamas angelų ir šventųjų. Man labai patinka, kad didžiajame Petro bazilikos vitraže, kur pavaizduota Šventoji Dvasia, Dievą supa angelų ir gyvų būtybių, išreiškiančių Dievo meilės perteklių, būrys. Su Dievu, su Kristumi, žmogumi, kuris yra Dievas, ir su Dievu, kuris yra žmogus, ateina Dievo Motina Marija. Tai labai svarbu.

Dievas, Viešpats, turi motiną, o motinoje mes tikrai išvelgiame motinišką Dievo gerumą. Mergelė Marija, Dievo Motina, yra krikščionių pagalbininkė, mūsų nuolatinė paguoda, mūsų didžioji pagalba. Kalbėdamasis su vyskupais iš viso pasaulio, iš Afrikos ir visai neseniai iš Lotynų Amerikos regiu, kad meilė Dievo Motinai yra didžioji katalikybės jėga. Dievo Motinoje išžiūrime visą Dievo švelnumą. Todėl šios džiugios meilės Dievo Motinai, Marijai, puoselėjimas ir gyvenimas ja yra didelė katalikybės dovana.

Tada – šventieji. Kiekviena vietovė turi savo šventųjų. Tai gerai, nes taip pamatome įvairias vienos pas mus ateinančio Dievo šviesos ir jo meilės spalvas. Šventieji atrastini per jų grožį, per artinimąsi prie mūsų Dievo žodyje, nes tam tikrame šventajame galiu išvelgti būtent man skirtą Dievo žodį. <...>

Neturime tik sklandyti virš debesų, virš aukščiausių slėpinio debesų, reikia ir abiem kojomis stovėti ant žemės ir kartu išgyventi džiaugsmą, jog esame didelė šeima – maža ir kartu didelė parapiinės bendruomenės šeima, didelė vyskupijos šeima, didelė visuotinės Bažnyčios šeima. Visa tai matau Romoje, matau, kaip žmonės atvyksta iš visų žemynų, vienas kito nepažindami ir kartu pažindami, nes visi jie priklauso Dievo šeimai, yra vienas kitam artimi, nes turi viską – meilę Viešpačiui, meilę Mergelei ir Dievo Motinai Marijai, meilę šventiesiems, apaštališkąją įpėdinystę ir Petro įpėdinį, vyskupus. Sakyčiau, kad toks džiaugimasis katalikybės daugiaspalviškumu yra ir džiaugimasis grožiu. Štai gražių vargonų grožis, nuostabios bažnyčios grožis, Bažnyčioje išaugęs grožis. Mano akimis, tai įstabiai liudija Dievo čia ir dabar buvimą bei jo tiesą. Tiesa reiškiasi grožiu, todėl visada turime būti dėkingi už šį grožį ir stengtis daryti viską, ką išgalime, kad jis išliktų, plėtotųsi ir taptų dar didesnis. Man atrodo, jog taip Dievas ateina pas mus labai konkrečiu būdu.

Kviečiame rengtis ir dalyvauti Pasaulio jaunimo dienos 2008!

2008 metų liepos 15–20 d. Australijoje, Sidnėjuje, vyks XXI Pasaulio jaunimo dienos. Kadangi atstumas iki Australijos yra didelis, manoma kad šiame susitikime dalyvių gali būti mažiau nei milijonas. Tačiau popiežius Benediktas XVI visus pasaulio jaunuolius kviečia ruoštis šiam susitikimui ir melstis, kad jis būtų sėkmingas.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos jaunimo pastoracijos taryba, atsakinga už pasirėngimo ir dalyvavimo Pasaulio jaunimo dienos koordinavimą, kviečia atsiliiepti Lietuvos jaunimą į šį popiežiaus kvietimą.

Pirmiausia visas bendruomenes prašome prisiminti šį Bažnyčiai svarbų įvykį savo maldose. Dvasinis pasiruošimas ir dvasinė šio susitikimo, dar vadinamo naujosios Sekminėmis, reikšmė yra žymiai svarbesnė už organizacinę.

Svarbu, kad visi jauni žmonės dvasiškai ruošųsi šioms Pasaulio jaunimo dienoms. Jaunimo pastoracijos taryba inicijavo darbo grupę, kuri bus atsakinga už pasiruošimo programos kūrimą. Programos tema atitiks Pasaulio jaunimo dienų temą ir bus skirta Šventosios Dvasios pažinimui. Ją galima bus rasti www.jaunimodienos.lt/pjd2008 bei savo vyskupijos jaunimo centre. Ji skirta visoms Lietuvos grupėms ir, tikimės, kad bus naudinga ir tiems, kurie tiesiogiai nedalyvaus PJD 2008.

Kad jaunimas ne tik ruošųsi, bet ir galėtų dalyvauti šiame nuostabiame susitikime, Jaunimo pastoracijos taryba sieks, jog Pasaulio jaunimo dienų šv. Mišios būtų transliuojamos per Lietuvos televiziją ir stengsis skatinti jaunimo grupes TV transliacijos pagalba vienyti kartu su pasaulio jaunimu ir popiežiumi bendroje maldoje.

Kaip ir kiekvienos jaunimo dienos, šios PJD 2008 turės savo internetinę svetainę www.jaunimodienos.lt/pjd2008. Joje bus galima rasti pagrindinę informaciją.

Taip pat Jaunimo pastoracijos taryba koordinuoja bendrą lietuvių jaunimo vykimą ir dalyvavimą Pasaulio jaunimo dienos Sidnėjuje. Sieksime, jog visi lietuviai prieš susitikimą Sidnėjuje dalyvautų Melburno vyskupijos ruošiamoje programoje kartu su vietos lietuvių bendruomene bei organizuosime katechezę lietuvių kalba Pasaulio jaunimo dienų programos metu.

Už lietuvių jaunimo grupių, dalyvausiančių PJD 2008, koordinavimą yra atsakingas kiekvienos vyskupijos jaunimo centras. Labai prašome ketinančius vykti į šį susitikimą Australijoje susisiekti su savo vyskupijos jaunimo centru ir apie tai pranešti.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos jaunimo pastoracijos tarybos sekretorė
Margarita Vyskupaitienė
lvk_jpt@yahoo.com

Kunigų paskyrimai

Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Vytautas Užkuraitis** atleistas iš Griškabūdžio parapijos altaristo pareigų, kad galėtų apsigyventi Marijampolės specialiuosiuose globos namuose.

Kun. **Vilius Sikorskas** paskirtas Švč. Jėzaus Širdies Tarnaičių kongregacijos namų Kaune, Aleksoto šv. Kazimiero parapijoje, kapelionu.

Kun. **Jonas Povilaitis** atleistas iš Šakių parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Miroslavo parapijos vikaru.

-Vk-

Eucharistijos šventė

Spalio 6–7 d. Kauno šv. Pranciškaus Ksavero (Jėzuitų) bažnyčioje vyko Eucharistijos šventė. Šeštadienį 10 val. iškilmingas šv. Mišias kartu su pagrindiniu celebrantu Kauno arkivyskupu Sigitu Tamkevičiumi aukojo Telšių ir Kaišiadorių vyskupai – Jonas Boruta SJ ir Juozapas Matulaitis, mons. Alfonsas Svarinskas, kunigai Ramūnas Norkus, Vilius Sikorskas, Valentinas Virvičius, Vytautas Sakavičius, Artūras Sederavičius SJ ir Kazimieras Ambrasas SJ. Giedojo Kybartų jaunimo choras. Per šias šv. Mišias melstasi už Eucharistinio Jėzaus seserų kongregacijos seseris, minintį 60 metų kongregacijos jubiliejų. Pasveikinti seserų ir drauge su jomis melstis susirinko kitų kongregacijų seserys, bičiuliai, daug kitų maldininkų.

„Sovietinio teroro metais, žmogiškai tariant, buvo galima tyliai tūnoti ir laukti geresnių laikų, kada vėl bus galima surankioti ir sulipdyti tai, kas negailėstingos okupanto rankos buvo sugriauta. Buvo šitaip mąstančiu, tačiau kiti manė, jog reikia pasitikėti Dievu ir dirbti. Vienas iš tokių buvo tikrai pranašiškos dvasios tėvas Pranciškus Masilionis“, – per pamokslą sakė arkiv. S. Tamkevičius, apžvelgdamas Lietuvos Bažnyčios padėtį prieš 60 metų ir šviesaus atminimo jėzuito t. P. Masilionio SJ darbus. Ganytojas ypač įvertino tai, kad tokiais neramiais ir sunkiais ateistinio režimo metais t. P. Masilionis SJ sugebėjo įkurti Eucharistinio Jėzaus seserų kongregaci-

Kauno arkivyskupijos II sinodas

Spalio 20 ir 21 d. Kaune, po beveik penkerių metų pasirengimo laikotarpio, vyko arkivyskupijos II sinodas. Ta proga išvakarėse, spalio 19 d., Kauno kurijoje surengta spaudos konferencija.

Į spaudos konferenciją susirinkusius žiniasklaidos atstovus Sinodo generalinis sekretorius mons. bažn. t. lic. Adolfas Grušas supažindino su Sinodu, kuriam pradėta rengtis 2003 m. sausio 5 d., eiga ir siekiu atnaujinti arkivyskupijos gyvenimą bei naujai pertvarkyti organizacinę jos struktūrą. Pagrindiniai pasirengimo Sinodui darbai vyko arkivyskupo paskirtose 10 Sinodo komisijų: Dvasininkų gyvenimo, Sielovados, Liturgijos, Šeimų, Jaunimo, Ekonominės veiklos, Dievui pašvęstojo gyvenimo asmenų, Katechetikos, Socialinės bei karitatyvinės veiklos ir Žiniasklaidos. Komisijų parengta medžiaga svarstyta parapijų ir rektoratų Sinodo grupėse, vėliau tikinčiųjų pasiūlymai ir nuomonės buvo peržiūrimi komisijose, kurios atsižvelgdamos į tai parengė galutinius dokumentus. Iš viso pasirengimo Sinodui darbuose dalyvavo beveik tūkstantis dvasininkų bei pasauliečių (pastarųjų – dauguma). Sinodo darbo vaisius – parengtas Sinodo nutarimų projektas.

Mons. A. Grušas atkreipė dėmesį, jog, skirtingai nei arkivyskupo Juozapo Skvirecko sušauktame Kauno arkivyskupijos I sinode, kuri rengė tik dvasininkai, Kauno arkivyskupijos II sinodo darbe reikšmingas vaidmuo teko pasauliečiams. „Taip norėta atspindėti visos tikinčiųjų bendruomenės interesus ir lūkesčius, nes Bažnyčios gyvenime siekiama visų jos narių tarpusavio vienybės ir susiklausymo“, – sakė mons. A. Grušas, atkreipdamas dėmesį į Sinodo delegatų sudėtį: iš 118 delegatų tik trečdalis (31) dvasininkai, dauguma (87) pasauliečiai.

Vyriausiajai komisijai ir Sinodo darbams vadovavęs arkivyskupas Sigitas Tamkevičius spaudos konferencijoje teigiamai įvertino Sinodo veiklą ir atliktus darbus – parengtus nutarimus. Kalbėdamas apie Sinodo naudą Bažnyčiai, arkivyskupas paminėjo, kad šiame Sinode, remiantis visuotinės Bažnyčios patirtimi, Vatikano II Susirinkimo nutarimais, aiškiai nubrėžtas arkivyskupijos gyvenimo kelias kelioms dešimtmečiams į priekį, numatyta arkivyskupijos – dalinės Bažnyčios – ateities vizija ir aiškiai įvardyta pasauliečių vieta joje. Arkiv. S. Tamkevičius padėkojo Sinodo generaliniam sekretoriui bei visiems aktyviai pasirengime dalyvavusiems kunigams ir daugybei pasauliečių, šia proga dar aktyviau ir sąmoningiau įsitraukusių į darbą Bažnyčioje; jie, pasak ganytojo, bus Sinodo nutarimus įgyvendinti padėsianti jėga. Pasak arkivyskupo, Sinodo nutarimų reikšmė ateičiai labiau išryškės po kelerių metų ir priklausys nuo Bažnyčios narių aktyvumo. „Tikiuosi, jog Sinodas suteiks daugiau drąsos būti aktyviems, o ne pasyviems Bažnyčios nariams“, – kalbėjo arkiv. S. Tamkevičius.

Atsakydamas į žiniasklaidos atstovų pateiktus klausimus dėl išsamiau Sinodo nutarimuose aptartų Bažnyčios gyvenimo sričių, dėl parapijų dalyvavimo parengiamajame etape, arkiv. S. Tamkevičius atkreipė dėmesį, jog nutarimuose nuodugniau apibrėžtos liturgijos, kunigų gyvenimo ir tarnystės, jaunimo sielovados, katechezės sritys. Pasak arkivyskupo, šio Sinodo patirtis bus naudinga ir kitoms vyskupijoms, jei jose būtų šaukiami tokie sinodai. Pasak mons. A. Grušo, dalyvauti Sinodo darbe ir dvasininkai, ir parapijų tikintieji buvo kviečiami ir skatinami, tačiau nesiekta dirbtinai įtraukti jam nepasirengusių tikinčiųjų. Sinodo tikslas ne spręsti arkivyskupijos gyvenimo problemas, bet sistemingiau

jį reglamentuoti. Kita vertus, Sinodas atspindi pastangas šį gyvenimą atnaujinti: atsinaujinimo mintį išreiškia ir Sinodo šūkis – „Aš visa darau nauja!“ (Apr 21, 5).

Spalio 20 d. rytą Sinodo delegatai rinkosi prie Švč. Trejybės (Seminarijos) bažnyčios, iš kur, susirikiavę į procesiją, atėjo į arkikatedrą baziliką. Iškilmingai Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupijos II sinodo Vyriausiosios komisijos pirmininkas arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, drauge koncelebravo arkivyskupijos augziliaras Jonas Ivanauskas, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Sinodo pirmininko pavaduotojas ir generalinis sekretorius mons. Adolfas Grušas, kiti dvasininkai, vadovavę Sinodo komisijoms. Šv. Mišių pradžioje į pamaldų dalyvius kreipėsi arkiv. S. Tamkevičius pasveikino delegatus ir kvietė prašyti Viešpaties palaimos Sinodo darbui. Meldžiant Šventosios Dvasios pagalbos Sinodo darbams buvo sugiedotas himnas „O Dvasia, Viešpatie, nuženk“.

Homiliją pasakęs vysk. J. Ivanauskas šį Sinodą prilygino tokiems reikšmingiems Kauno arkivyskupijos gyvenimo įvykiams kaip popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymas ar Eucharistijos kongresas 2000 metais. Vyskupas kvietė išsigilinti į Evangelijos pasakojimą apie mokinius kelyje į Emausą, nesivylusius neišsipildžius lūkesčiams turėti Izraelį atkuriantį Mesiją, bei priminė Jėzaus išpėjimą dėl širdžių nerangumo tikėti tuo, kas buvo apreikšta, bei jį atpažinti. Priminę, kokia nelengva, gausių kankinių krauju aplaistyta buvusi arkivyskupijos Bažnyčios kelionė į šį Sinodą, vyskupas pasidžiaugė iš pagrindų kitokia šiandiene sielovados situacija, atgaivintomis gausiomis Bažnyčios gyvenimo sritimis. Pasak ganytojo, Bažnyčia ir šiandien vartotojiškumo suluošintam, nuo gyvenimo be Dievo pavargusiam žmogui trokšta ne tik padėti išgyventi, bet ir jį išgydyti. „Sinodo darbus sudedame į Švč. M. Marijos, apsireiškusios mūsų krašte, rankas ir širdį“, – baigdamas sakė vysk. J. Ivanauskas.

Po šv. Mišių Sinodo delegatai buvo registruojami į plenarinius posėdžius, Sinodo darbe dalyvavo 118 delegatų – 31 dvasininkas, 2 seserys vienuolės ir 85 pasauliečiai, deleguoti į Sinodą arba dėl einamų pareigų Kauno arkivyskupijoje, arba išrinkti savo parapijose, rektoratuose ar dekanatuose. Plenariniai posėdžiai prasidėjo iškilmingu Šventojo Rašto įnešimu, Tikėjimo išpažinimu bei delegatų priesaika. Buvo išrinkta balsų skaičiavimo komisija. Posėdžiuose stebėtojų teisėmis dalyvavo svečiai – Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila bei jo generalvikaras mons. Arūnas Poniškaitis, LVK generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas. Per dvi dienas surengti penki posėdžiai, apsvarstytos svarbiausios arkivyskupijos bažnytinio gyvenimo sritys: vidinė struktūra, kunigų tarnystė, pašaukimai, liturgija, šeimų ir jaunimo sielovada, pasauliečių bendradarbiavimas, socialinė karitatyvinė veikla, katechezė, komunikacija ir t. t.).

Plenarinių sesijų metu Sinodo komisijų pirmininkai supažindino su savo komisijų darbo eiga ir rezultatais. Po delegatų pateiktų klausimų, svarstymų dėl atskirų Kauno arkivyskupijos II sinodo Nutarimų projekto punktų balsuota slaptu balsavimu Baigiamajame posėdyje Sinodo delegatai balsavo už visą nutarimų projektą. Balsų dauguma priimtus nutarimus, juos pagal Sinodo delegato pastabas pataisius ir patobulinus, tvirtins Kauno arkivyskupas. Sinodo delegatai savo pasiūlymus dar gali pateikti iki lapkričio 5 d.

Kauno arkivyskupijos II sinodas darbą užbaigė spalio 21 d., sekmadienį, 15 val. iškilminga Eucharistijos liturgija arkikatedroje bazilikoje. Koncelebruoti šv. Mišių atvyko ir Sinodo darbe tiesiogiai nedalyvavę arki-

ją, šiandien švenčiančią 60 metų savo vienuolijos įkūrimo sukaktį. Seselių veržlumas, jų tikėjimas ir iš steigėjo paveldėtas dvasingumas, begalinis pasitikėjimas Dievu padėjo ne tik išgyventi negailestingos priespaudos dešimtmečius, bet ir rasti tinkamą vietą dabartiniame sielovados darbe. Baigdamas arkivyskupas seselėms eucharistietėms linkėjo rūpestingai saugoti iš t. Pranciškaus paveldėtą drąsą, blaių žvilgsnį į ateitį, uolų pamaldumą ir dvasinį įkarštį.

Per sumos šv. Mišių auką, kurią aukojo kunigai Leonas Zaremba SJ ir Leonardas Jagminas SJ, pamokslą pasakė mons. Vincentas Jalinskas, giedojo Jėzuitų bažnyčios grigališkasis choras. Vėliau Eucharistijos šventę pajvairino Marijos legiono vadovaujama Rožinio malda. Per vakarines šv. Mišias, kurias aukojo kun. Gintaras Vitkus SJ su naujuoju Kauno jėzuitų namų vyresniuoju kun. Ladislavu Baliūnu SJ, giedojo Vilniaus Tuskulėnų, Kauno „Rasos“, Kauno „Vyturio“ mokyklų chorai bei solistai, vargonavo R. Martinkėnas.

Spalio 7 d. rytines šv. Mišias aukojo kun. Artūras Kazlauskas, kun. G. Vitkus SJ ir kun. A. Sederavičius SJ. Giedojo Raseinių jaunimo choras. Sumos šv. Mišias aukojo Kauno arkivyskupijos augziliaras Jonas Ivanauskas drauge su kurijos kancleriu mons. Adolfu Grušu, kun. L. Zaremba SJ ir K. Ambrasu SJ. Giedojo Jėzuitų bažnyčios choras. Šių pamaldų pabaigoje buvo pagarbintas Švč. Sakramentas ir sukalbėtas rožinis. Netruko prabėgti kelios pranciškonų ir eucharistiečių vadovaujamos maldų ir giesmių valandos. Eucharistijos šventė Kauno jėzuitų bažnyčioje baigta vakaro šv. Mišiomis, kurias aukojo kun. L. Baliūnas SJ. Pamokslą pasakė kun. Vytautas Merkys SJ, giedojo Jėzuitų bažnyčios jaunimo choras.

-ri-

Piligriminė kelionė į Šiluvą

Rengiantis Šiluvos Dievo Motinos apsireiškimo jubiliejui, visi Kauno arkivyskupijos dekanatai organizuoja piligrimines keliones į Šiluvą. Į šį žygį kviečiami parapijiečiai, raginamos dalyvauti šeimos, jaunimas. Spalio 13 d. surengtas Raseinių dekanato parapijų piligriminis žygis. Ruošiantis žygiui, įvyko trys dekanato parapijų atstovų

ir pasirengimo jubiliejui komiteto susirinkimai.

Vedama Vosiliškio parapijos klebono kun. Jono Raudonikio, lydima Rožinio maldos, skirtų Marijai giesmių piligrimų kolona pajudėjo spalio 13 d. rytą. Tuos keletą kilometrų kiekvienas ėjo su viltimi, tikėdamasis malonių ir užtarimo sau ir savo artimiesiems. Keliauvo Raseinių katalikiškos pradinės mokyklos mokinukai, dekanato jaunimas, įvairios maldos grupės, šeimos.

Prie Šiluvos miestelio ribos piligrimus pasitiko ir pasveikino Šiluvos parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas. Eisena pirmiausia pasuko į Apširėškimo koplyčią, kur vyko šv. Mišios. Vėliau piligrimai klausė Raseinių dekanato vicedekano kun. Vytauto Paukščio vedamos katechezės. Šv. Mišių liturgijai Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, mons. Vytautas Grigaravičius ir kiti dvasininkai. Homiliją pasakęs arkivyskupijos ganytojas atkreipė dėmesį į būtinybę klausytis Dievo žodžio, patiems namie jį skaityti ir apmąstyti, prie jo derinti savo gyvenimą. „Dievo Motina Marija, pažvelk į mus, pažadink kiekvieno žmogaus širdyje norą klausytis Dievo žodžio ir paremk mūsų pastangas, kad jo laikytumės savo gyvenime“, – baigdamas sakė arkiv. S. Tamkevičius.

Po šv. Mišių piligrimai buvo pakviesti į agapę Jono Pauliaus II namuose. Ją pradėjo ir bendruomenę pasveikino Raseinių dekanas, Girkalnio parapijos klebonas kun. Juozas Kaknevičius ir vicedekanas kun. Vytautas Paukštis. Linksmi pabendravę, pagiedoję keletą giesmių, Raseinių dekanato piligrimai skirstėsi pakiliai nusiiteikę, įgiję naujų jėgų ir patyrę Viešpaties palaimą širdyse.

-jb-

Šiluvos paveikslų kelionė

Josvainiuose

Rugsėjo 16–23 d. Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas viešėjo Josvainių Visų Šventųjų parapijoje. Likus mėnesiui iki šio įvykio parapijos klebonas kun. Edvinas Rimavičius ir

vyskupijos dvasininkai, jose taip pat kviešti melstis visi tikintieji. Liturgijai vadovavęs arkiv. S. Tamkevičius ragino dėkoti Viešpačiui už malones, gautas per Sinodo darbo dienas, bei už visus žmones, kelerius metus rengusius nutarimus. Homilijoje arkivyskupas atkreipė dėmesį, jog 1934 m. arkivyskupijos I sinodo gairių nebuvo galima įgyvendinti dėl skaudžių istorinių aplinkybių: „Kauno Bažnyčios ir visos Lietuvos Bažnyčios kelias aplaistyta tikėjimo kankinių krauju. Po Vatikano II Susirinkimo, kai visuotinė Bažnyčia žengė atsinaujinimo keliu, ji, kaip ir visa Lietuva, buvo už geležinės uždangos.“ Pasak ganytojo, tik atkūrus nepriklausomybę Bažnyčia gavo progą atsitiesti. Daugybė teigiamų permainų jos ir visuomenės gyvenime, taip pat sykiu su laisve iškilę sekuliarizmo iššūkiai vertė apmąstyti savo gyvenimą ir ateities gaires, todėl 2003 m. ir buvo pradėta rengtis Sinodui. „Sinodo darbą lydėjo Apširėškimo knygos žodžiai: *Štai aš visa darau nauja*, jis buvo tikras Sekminių Dvasios dvelktelėjimas Kauno Bažnyčioje“, – sakė arkivyskupas, didžiai įvertindamas darbą tų, kurie dėjo pastangas, kad arkivyskupijos gyvenimas atitiktų laiko dvasią. Pasak ganytojo, negalime nieko pakeisti Evangelijoje, bet galime ieškoti būdų, kaip žmogaus širdį ir protą atverti Dievo žodžiui. Arkivyskupas nuoširdžiai padėkojo Sinodo generaliniam sekretoriui mons. A. Grušui, kunigams, visiems komisijų nariams bei visiems prisidėjusiems malda prie didžiulio darbo, labai reikalingo ne tik Kauno, bet ir visai Lietuvos Bažnyčiai. Šv. Mišių pabaigoje buvo išstatytas bei pagarbintas Švč. Sakramentas. Pagiedojus himną „Tave, Dieve, garbinam“, visi pamaldų dalyviai palaiminti Švenčiausiuoju Sakramentu.

Užbaigdamas Kauno arkivyskupijos II sinodą, Kauno arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius šį svarbų bažnytinio gyvenimo įvykį pavadino didžiausia dovana artėjančiam Švč. M. Marijos apširėškimo Šiluvoje 400 m. jubiliejui. Sinodo nutarimų įgyvendinimas ir Kauno Bažnyčios atsinaujinimas priklausys nuo visų tikinčiųjų šventumo ir maldos – tai ypač svarbu neužmiršti tiems, kurie dirba įvairiose sielovados ir kitose bažnytinio darbo srityse, Sinodo komisijoms ir parapijų grupėms, padėsiančioms įgyvendinti II sinodo nutarimus. „Tegul ir posinodinius darbus lydi Viešpaties ir Švč. M. Marijos globa“, – džiugiai ir viltingai kalbėjo arkiv. S. Tamkevičius.

-kasp-

Konferencija konkordato tarp Lietuvos valstybės ir Šventojo Sosto 80-mečiui paminėti

Spalio 1 d. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje surengta mokslinė konferencija 1927 m. rugsėjo 27 d. tarp Lietuvos valstybės ir Šventojo Sosto pasirašyto ir valstybės ir Bažnyčios santykius Lietuvoje nustačiusio konkordato 80-mečiui paminėti. Konferencijoje taip pat buvo pristatyta žinomo Lietuvos diplomato Stasio Antano Bačkio 1943 m. apginta bei šiais metais į lietuvių kalbą išversta ir atskira knyga išleista disertacija „Lietuvos ir Šventojo Sosto konkordatas“.

Įžanginį žodį tarė kardinolas Audrys Juozas Bačkis, trumpai pristatęs konferenciją, jos pranešėjus bei pripažinęs vis dar esant daug tarp valstybės ir Bažnyčios derintinų dalykų.

Pirmoji pranešimą apie tarpukario Lietuvos politinio gyvenimo kontekstą skaitė dr. Irena Vaišvilaitė. Pranešėja atkreipė dėmesį, kad tuometinėje Lietuvos politikoje ne iškart buvo suprasta konkordato svarba ir todėl neskubėta rūpintis jo pasirašymu. Tik po to, kai konkordatą su Šventuoju Sostu pasirašė Lenkija, suskubta juo rūpintis ir Lietuvoje.

Apie konkordato reikšmę tuo metu savo veiklą vykdžiusiai *Katalikiškai akcijai* kalbėjo mons. Kęstutis Žemaitis. Prelegentas pabrėžė, kad šios organizacijos tikslas buvęs ugdyti tautinį ir religinį žmonių sąmoningumą. *Katalikiškoji akcija* savo veiklą buvo išplėtojusi visoje tuometinės Lietuvos teritorijoje, tad konkordato, kuriuo garantuota religijos laisvė, pasirašymas buvo jai gyvybiškai svarbus ir galėjo apsaugoti nuo valdžios savivalės bei spaudimo.

Dr. Paulius Subačius pristatė palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio susirašinėjamą konkordato klausimais su vyskupu Pranciškumi Būčiu. Jo perskaitytos šių dviejų iškilų žmonių laiškų ištraukos aiškiai liudija, kaip nelengva buvo konkordatą rengti bei derinti atskirus klausimus. Tačiau apaštališkojo administratoriaus Lietuvai vysk. Jurgio Matulaičio pastangos nenuėjo veltui ir sutartis buvo sudaryta.

Paskutinis pranešėjas dr. Arūnas Streikus glaustai apžvelgė Stasio Antano Bačkio disertaciją. Jo teigimu, disertacijos tyrimo objektas, chronologiškai apimantis Bažnyčios ir pasaulietinės valdžios santykius nuo pat Lietuvos krikšto iki XX a., yra daug platesnis nei vien tik konkordato sudarymo ir jo veikimo laikotarpis, todėl disertacija iki šių dienų neprarado savo aktualumo.

Pasibaigus konferencijai, dalyviai galėjo pateikti pranešėjams klausimų, padiskutuoti prie kavos puodelio.

-mb-

Naujųjų mokslo metų pradžios šventė Popiežiškojoje lietuvių šv. Kazimiero kolegijoje

Spalio 14 d. Popiežiškojoje lietuvių šv. Kazimiero kolegijoje iškilmingai pradėti naujieji mokslo metai. Tokia šventė čia rengiama kasmet tik prasidėjus mokslo metams universitetuose, kuriuose mokosi kolegijoje gyvenantys kunigai. Šiemet ji buvo ypatinga tuo, kad kolegijos rektoriaus pareigas perėmė buvęs kolegijos vicerektorius kun. Petras Šiurys.

Iškilmės prasidėjo Eucharistijos šventimu kolegijos koplyčioje. Liturgijai vadovavęs Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis per homiliją atvirai bei nuoširdžiai pasidalijo savo mintimis apie kolegiją, jos svarbą tiek Lietuvai, tiek Bažnyčiai. Kardinolas ragino būti atsakingiems, atviriems pasaulio ir Bažnyčios pažinimui, kuri turi persmelkti gailėstingumas. Kardinolas asmeniškai liudijo savo misionieriškos tarnystės kelią, ragindamas studijuojančius lietuvius kunigus nebijoti misijų svečiuose kraštuose, jei tik atsiras tokia galimybė. Homilijos pabaigoje kard. A. J. Bačkis padėkojo prel. Algimantui Bartkui už ištikimą ir nelengvą tarnystę daugiau nei dvidešimt metų einant kolegijos rektoriaus pareigas ir pasidžiaugė, kad trečiuoju rektoriumi paskirtas Lietuvoje augęs ir seminariją baigęs jaunas kunigas. Paskyrimą, pasirašytą Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininko Sigitą Tamkevičiaus, perskaitė Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretorius mons. G. Grušas.

Po šv. Mišių *Villa Lituana* surengti iškilmingi pietūs, kurių pradžioje buvusį ir naujai paskirtą rektorių, dėkodami ir linkėdami išminties bei Dievo palaimos, sveikino Lietuvos ambasadorius Italijoje, Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto, Lietuvių bendruomenės pirmininkas, *Villa Lituana* bei lietuvių Kolegijoje tarnaujančios seserys vienuolės. Po sveikinimų buvęs rektorius prel. A. Bartkus trumpai apžvelgė nueitą kelią, padėkojo visiems, kurie studijavo ir dirbo drauge mąstydami, kaip

Pastoracinės tarybos nariai apgalvojo turiningą kiekvienos dienos programą. Taip atsirado dienos, skirtos medicinos darbuotojams, ligoniams ir vienišioms žmonėms, žemdirbiams ir verslininkams, jaunimui, mokytojams ir mokiniams, šeimoms ir dvasininkams. Ši savaitė buvo gera proga ne tik pasimelsti prie Dievo Motinos paveikslu, bet ir praplėsti akiratį, todėl nuspręsta pasikviesti lektorę, pažiūrėti tinkamą ta proga filmą, pasiklausyti profesionalaus sakralinės muzikos atlikėjo.

Ypač džiaugtasi Medicinos darbuotojų dieną pasikviesta Kauno slaugos ligoninės direktore gyd. Rita Kabašinskiene, kuri papasakojo apie paliatyvų gydymą, jo reikšmę, patikino, kad paliatyvioji sunkiųjų ligonių slauga yra visų reikalas ir šioje srityje gali dirbti kiekvienas be medicininio pasirengimo, tereikia nedaug – tik meilės. Sukrėtė subtilus režisieriaus A. Matelio pasakojimas apie sunkiai sergančius vaikus filme „Prieš parskrendant į žemę“, primenantis, kaip reikia vieniems kitus mylėti čia ir dabar. Filmas „Vanduo“ kalbėjo apie gyvą gamtą, apie tai, kad žmogus ir ji supantis pasaulis yra viena, todėl su gamta reikia elgtis lygiai taip pat švelniai ir pagarbiai kaip ir su žmogumi. Jaunimui, mokiniams ir mokytojams skirtą dieną į šv. Mišias atėjo beveik visa Josvainių mokykla. Atvyko ir kaimyninės Kunionių mokyklos bendruomenė. Šv. Mišios prasidėjo iškilminga procesija: visų klasių atstovai atnešė ir puokščių vainiku apjuosė Marijos paveikslą, mokyklos vadovai pastatė degančius aukurėlius. Šv. Mišiose giedojo parapijos jaunimo choras, jiems pritarė visi jaunieji pamaldų dalyviai. Parapiją taip pat pradžiugino Kauno muzikinio teatro solistė Vitalija Ilinskaitė.

-jpi-

Pernarava

Rugsėjo 23 d. Pernaravos parapijoje Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslą giesmėmis, gėlių vainikais bei tautine simbolika prie Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčios šventoriaus vartų pasitiko gausiai susirinkę parapijiečiai. Iškilmingose sekmadienio šv. Mišiose, kurias aukėjo klebonas Edvinas Rimavičius, giedojo jungtinis parapijos jaunimo bei sumos choras. Po šv. Mišių žmonės neskubėjo išsiskirti

tyti: skambant A. Švilpausko atliekamoms giesmėms, paveikslu akivaizdoje kiekvienas asmenine malda kreipėsi į Dievo Motiną. Visomis Šiluvos Dievo Motinos paveikslu viešnagės Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčioje dienomis gausiai susirinkę parapijiečiai dalyvavo Švč. Sakramento adoracijose, kalbėjo rožinį, Švč. Mergelės Marijos litaniją.

Kasdien šv. Mišiose melstasi už parapijos ligonius ir apleistus, už medicinos ir socialinius darbuotojus, už žemdirbius bei visą parapijos bendruomenę. Bažnyčioje veikė pradinė klasių mokinių paroda „Marija ir mano Motina!“ Rugsėjo 25 d. melstasi už Pernaravos mokyklos bendruomenę – vaikus, jaunimą, mokytojus, mokyklos vadovus, tėvus.

-ppi-

Pajieslis

Rugsėjo 27 d. Šiluvos Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas iš Pernaravos parapijos atkeliavo į Pajieslio Švč. M. Marijos, Liūdinčiųjų Guodėjos, parapiją. Vidurdienį šv. Mišias už parapiją, sutikus paveikslą, aukojo klebonas kun. Žydrūnas Paulauskas. Rugsėjo 28 d. buvo skirta vaikams ir jaunimui. Prieš vakaro šv. Mišias bažnyčioje buvo surengta pradinės mokyklos mokinių piešinių parodėlė „Dievo Motina Šiluvoje“ bei meninė programa „Tau, Marija“. Rugsėjo 29 d. melstasi už ligonius. Pajieslio folkloro ansamblis meldėsi ir giedojo bažnyčioje. Kas vakarą buvo aukojamos šv. Mišios, adoruojamas Švč. Sakramentas. Rugsėjo 30 d. šv. Mišiomis už žemdirbius ir ūkininkus paveikslu viešnagė baigėsi ir jis buvo perduotas krakiškiams.

Krakės

Rugsėjo 30 – spalio 7 d. malonėmis garsėjančio Šiluvos paveikslu kopija lankėsi Krakėse. Po paveikslu sutikimo Krakių klebonas kun. Ž. Paulauskas aukojo šv. Mišias už parapiją Krakių šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčioje. Visos paveikslu kelionės dienos Krakėse buvo kirtos įvairių socialinių grupių žmonėms. Melstasi už Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazijos bei jos skyrių bendruomenę, už žemdirbius ir ūkininkus, daugiavaikes šeimas, pašvęstojo gyvenimo institu-

kurti geresnę Lietuvos Bažnyčios ateitį. Su nuoširdžiu jauduliu prel. A. Bartus sakė, jog kolegija jam kaip kūdikis, kuriam jis tarnavęs kaip sugebėjęs ir atidavęs tai, ką geriausio buvo gavęs iš Viešpaties ir žmonių. Pietų pabaigoje kalbėjęs naujasis rektorius kun. P. Šiurys sakė, jog atėjo ne kalbėti, bet dirbti, tikėdamasis visų palaikymo ir nuoširdžios paramos.

-krb-

Lietuviškas koplytstulpis Italijos Bardi miestelyje

Spalio 13 d. Italijos Bardi miestelyje buvo pašventintas naujas lietuviškas koplytstulpis, kurį miesteliui kartu su „Famiglia Bargiana“ padovanojo Italijos lietuvių bendruomenė. Koplytstulpis liudija 75 metų draugystę, abi tautos siejančią jų bendro dvasios ganytojo ir bičiulio kardinolo Antonio Samorè dėka.

Pirmasis lietuviškas kryžius Bardi miestelyje buvo ir pirmasis Italijoje. Jį lietuvių bičiuliui arkivyskupui, vėliau kardinolui Antonio Samorè, dedikavo kun. Vincas Mincevičius, Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkas, reikšdamas savo tautos susižavėjimą ir padėką. Iš Bardi kilęs kardinolas Samorè (1905–1983) didžiavosi tuo, kad bažnytinę diplomatinę karjerą pradėjo Lietuvoje, kur dirbo ir gyveno šešerius metus (1932–1938). Samorè yra sakęs, kad lietuvių gilus tikėjimas, darbštumas ir būdo rimtumas jį žavėjo ne mažiau už Lietuvos istorinį vaidmenį garantuojant saugumą ir laiduojant krikščioniškas vertybes Europoje. Paskirtas kardinolu Samorè 1967 m. jį aplankiusiai lietuvių delegacijai pasakė: „Nuo dabar laikykite mane savo kardinolu.“ Ir jis liko ištikimas iki galo savo duotam žodžiui: pradėjo garsinti Lietuvą. Viena svarbiausių Bardi gatvių pavadinta „Via Lituania“, ten įsteigtame jaunimo centre veikia konferencijoms skirta Lietuvos salė „Sala Lituania“, papuošta didžiule istorine Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėlapiu freska, vaikų lopšelio darželio pastatą puošia lietuviška „Maddonina“. Kardinolo Samorè iniciatyva Vatikane, Šv. Petro kriptoje, įrengta Aušros Vartų Gailestingumo Motinai dedikuota Lietuvos kankinių koplyčia. Vincas Mincevičius (1915–1984), kunigas, žurnalistas, mokytojas, visuomenininkas, politikas, botanikas, alpinistas, kolekcionierius, vertėjas, per penkis dešimtmečius Lietuvą Italijoje garsino gausiomis religinėmis, kultūrinėmis ir visuomeninėmis iniciatyvomis.

Pirmasis lietuviškas koplytstulpis, kurį Bardi miesteliui išdrožė skulptorius Adolfas Vallazza, buvo pašventintas 1962 m. rugsėjo 17 d. Koplytstulpis buvo keturių su puse metrų aukščio, papuoštas aštuoniomis medinėmis statulėlėmis. Tačiau šio pirmojo koplytstulpio Bardi miestelyje jau seniai nėra. Kad čia kadaise stovėjo lietuviškas kryžius, liudija jo vietoje jau prieš keletą metų pastatyta mūrinė koplytėlė ir miniatiūrinė lietuviško kryžiaus kopija. Todėl, anot Popiežiškosios lietuvių šv. Kazimiero kolegijos Romoje rektoriaus kun. Petro Šiurio, minint iš Bardi kilusio kardinolo Samorè gimimo 100-ąsias metines, kilo mintis atstatyti sunykusį koplytstulpį, siekiant toliau palaikyti ir puoselėti lietuvių bendruomenę šiame miestelyje.

Naująjį koplytstulpį sukūrė skulptorius, tautodailininkas, įvairių Lietuvos nacionalinių premijų laureatas Vytautas Ulevičius (g. 1934). Naujasis koplytstulpis (5,5 m aukščio) visu metru aukštesnis už senąjį, tačiau savo išvaizda jį labai primena. Po jo dviem stogais yra aštuoni originalūs drožiniai, po žemutiniu stogeliu – keturios statulos, vaizduojančios Švč. Trejybę – Tėvą, Sūnų Jėzų Kristų ir Šventąją Dvasią, lydimą Švč. Dievo Motinos. Po viršutiniu stogeliu irgi patalpintos keturios statulėlės:

Sopulingoji Motina – Bardi miestelio globėja, ir šv. Jonas Nepomukas – vienas iš labiausiai Lietuvoje paplitusių šventųjų, o šalia jų dviejų Angelų Sargų statulėlės, simbolizuojančios jų globojamas lietuvių ir italų tautas. Koplytstulpio stiebas papuoštas lietuviška ornamentika bei ažuolo lapais – tvirtybės simboliu. Žemutinėje stiebo dalyje išraižytas vytis – Lietuvos herbas, Gedimino stulpai ir Šv. Benedikto kryžius. Viršutinių stogelių puošia Žemė, Mėnulis ir kosminė Saulė – amžinojo gyvenimo simbolis. Visas koplytstulpis išdrožtas iš Lietuvoje užaugusio ažuolo. Naujasis Bardi koplytstulpis stovės pačiame miestelio centre.

Koplytstulpio pašventinimo iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis Bardi Švč. Mergelės Marijos Sopulingosios bažnyčioje. Šv. Mišioms vadovavo ir homiliją pasakė Lietuvos kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Šv. Mišių koncelebracijoje dalyvavo vietos parapijos klebonas don Luigi Pini, Popiežiškosios lietuvių šv. Kazimiero kolegijos Romoje rektorius kun. Petras Šiurys, Bardi kaimyninių parapijų kunigai ir gausus Romoje studijuojančių lietuvių kunigų bei klierikų, Romoje bei Milane gyvenančių lietuvių ir vietos gyventojų būrys. Šv. Mišių metu giedojo specialiai šia proga iš Lietuvos atvykęs VDU folkloro ansamblis „Linago“. Šv. Mišių pradžioje vietos parapijos klebonas pasidžiaugė ir padėjo Lietuvos žmonėms už tokią gražią iniciatyvą. Per pamokslą kardinolas Bačkis sakė, kad lietuviams kryžius visada buvo svarbus atramos ženklas, šandien jis tampa ne tik kančios simboliu, bet ir draugystės tiltu tarp dviejų tautų – Lietuvos ir Italijos.

Po šv. Mišių naująją koplytstulpį pašventino kardinolas Bačkis. Žodį tarė vietos valdžios ir bendruomenės atstovai, Lietuvos ambasadorius Italijoje Šarūnas Adomavičius, Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Algirdas Saudargas, Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Jeronimas Maskeliūnas, o tautinių mažumų atstovės Bardi miestelio vadovui bei bendruomenės pirmininkei įteikė Lietuvos Respublikos premjero Gedimino Kirkilo pasirašytus padėkos raštus. Visi drauge sugiedojo giesmę „Marija, Marija“ bei Lietuvos Respublikos himną.

Po gausių ir svetingų pietų, kuriuose degustuota ir lietuviškų valgių, VDU folkloro ansamblis visus pakvietė į koncertą. Koncerto metu veikė lietuviškų liaudiškų dirbinių iš medžio, lino bei molio mugė, kur kiekvienas norintis galėjo įsigyti jam patinkantį ir Lietuvą primenantį suvenyrą.

-krb-

Renginių ciklas „Pasipriešinimo ženklai sovietmečio Kaune“

Spalio 10, 16 bei 18 d. Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje vykusiu renginių cikle „Pasipriešinimo ženklai sovietmečio Kaune“ prisimintas ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios indėlis.

Minėtasis ciklas – tai ketvirtoji šios bibliotekos vykdomo tęstinio projekto „Kauno savastis tūkstantmečio kontekste“ dalis. Rodytų lietuviškų filmų, moksleivių meninių konkursų, įvairių parodų, skaitytų pranešimų, knygos pristatymo pagrindinė tema buvo laisvė, pasipriešinimas sovietiniam režimui įvairiomis formomis tuometiniame Kaune – pogrindine spauda, drąsiais spektakliais, sportinėmis dvikovomis su rusų sportininkais, alternatyviaja kultūra, etnokultūriniu judėjimu, Romo Kalantos susideginimo sukeltais bruzdėjimais. Būtent ši asmenybė vyravo Kauno moksleivių poetinėse bei muzikinėse kompozicijose arba vaidinimuose. Laisvės idėja originaliai – poetiškai plastiškai, su junta mu jos dvelksmu – perteikė „Ažuolo“ katalikiškosios vidurinės mokyk-

cijas, už ligonius, vaikus ir jaunimą, o prašant Viešpaties atgailos malonės vyko Sutaikinimo pamaldos. Krakių bendruomenė aktyviai meldėsi ir dalyvavo kasdien aukotose šv. Mišiose, Švč. Sakramento adoracijoje. Krakių vaikų darželio auklėtiniai piešė Šiluvos Mariją. Šių darbų parodėlė surengta bažnyčioje. Dievo Motinai Marijai giedojo parapijos vaikų chorelis. Čia vyko ir sakralinės muzikos valanda. Spalio 4 d. *Marijos radijo* laidoje apie Šiluvos Dievo Motinos paveiklo viešnagę parapijoje pasakojo Šv. Kotrynos vienuolyno Krakių namų vyresnioji ses. Jolanta Prialgauskaitė, Krakių gimnazijos mokytojos Veronika Žilinskienė ir Leonarda Ulinskienė bei parapijos klebonas kun. Ž. Paulauskas.

-kpi-

Dainuojamosios poezijos popietė

Spalio 14 d. Kauno šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje vykusioje dainuojamosios poezijos popietėje koncertavo aktorius Henrikas Savickis bei dainininkė Helena Strazdauskaitė, buvo atidaryta dailininkės Valerijos Medalinskienės paroda. Šis renginys – tai šventovėje prieš ketverius metus pradėto vykdyti meninio projekto „Dialogas – žodis ir spalva“, inicijuoto bei globojamo Seimo narės Vincės Vaidevutės Margevičienės, tąsa.

Projekto vadovas aktorius Egidijus Stancikas popietės pradžioje atkreipė dėmesį į rudens metą, kai aruodai pripilti naujo derliaus, pasėti rugiai. Tai stebuklo, arba Kalėdų, laukimo metas. Tai liudija nuotaikingi dailininkės V. Medalinskienės paveiksai, bylodami, pasak šio projekto vadovo, apie gyvenimo grožį, malonius netikėtumus.

Žodinę bei tapybinę rudens paralelę su derlinguoju stebuklu metu sustiprino V. V. Margevičienė, atvykusi iš Politinių ir tremtinių sąjungos surengtos šventės „Lietuvaitė šeimininkė“ ir įteikusi popietės dalyviams naujojo derliaus duonos kepalą, susuktą į rąkomis austą drobulę.

Aktorius H. Savickis bei H. Strazdauskaitė, pridardami gitaromis, dainavo ilgesingo, jausmingo turinio, skaidrios nuotaikos dainas pagal žinomų lietu-

vių poetų žodžius. Dainininkė Helena linkėjo, kad „kiekvienas savyje atrastume nerūpestingą vaiką“, jos kolega pridūrė: „Kai žmogui neužtenka kasdienių žodžių, jis ima kalbėti eilėmis, kai jų neužtenka – dainuoja.“ „Tos dainos tegu būna laišškai šalia esantiems arba buvusiems – dabar tik į sapnus pasibeldžiantiems – mūsų artimiesiems, mylimiesiems“, – kalbėjo E. Stancikas.

-jkk-

Keliais žodžiais

Nemakščiai. Spalio 7 d. išrinkta Nemakščių Švč. Trejybės parapijos pastoracinė taryba, kuri spalio 14 d. susirinko į pirmąjį posėdį. Pastoracinės tarybos nariais tapo 25 įvairaus amžius, išsilavinimo ir profesijų parapijos tikintieji. Pirmojo susirinkimo metu buvo išrinkti tarybos vicepirmininkas, valdybos nariai ir 8 tarybos sekcijų vadovai. Antrojoje susirinkimo dalyje parapijos klebonas kun. Stasys Šlepavičius apibūdino šiandienę parapijos situaciją. Tarybos nariai aptarė klebono pasiūlymus, pateikė savo minčių, kaip jie norėtų prisidėti prie parapijos gyvenimo, bei numatė konkrečius, artimiausiu laiku būtinus atlikti darbus, išsakė nuomonę dėl tolesnės veiklos.

-dv-

Kaunas. Spalio 14 d. į Kauno šv. Kryžiaus parapijos bažnyčią susirinko septintojo ir aštuntojo dešimtmečio Karmelitų bažnyčios jaunimo grupelės dalyviai: buvę patarnautojai, adoruotojos, choristai. Susitikimas prasidėjo šv. Mišiomis, kurias aukojo parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbrasuskis. Šv. Mišių liturgijoje melstasi už mirusius dvasios mokytojus, įvairių bažnytinių būrelių vadovus ir dalyvius. Homilijoje klebonas kun. R. Šumbrasuskis kvietė susitelkti ypatingai maldai už tuos, kurie rūpinosi bažnytinio jaunimo veikla sovietmečiu. Po šv. Mišių aukos visi apžiūrėję Karmelitų bažnyčią pasidžiaugė atliekamais remonto darbais. Vėliau susitikimo dalyviai kartu su savo vaikais parapijos namuose prie vaišių stalo dalijosi prisiminimais ir gera nuotaika.

Kaunas. Spalio 18 d. Marijonų vienuolyno konferencijų salėje surengta projekto „Specialistų, dirbančių su asmenimis, sergančiais priklausomy-

los atstovai (vadovė Daina Ciegienė), sukūrę videoinstaliaciją „Sielos balsu šaukiu“; jiems atiteko pirmoji vieta. Antrieji moksleivių vaidybinių darbų konkurse pripažinti Julijanavos vidurinės mokyklos (vadovė Neris Karpuškaitė-Akelaitienė) auklėtiniai, parodę režisūriškai bei vaidybiškai profesionalų etiudą „Tėvai ir vaikai“ apie anuometinio gyvenimo dviveidiškumą net šeimoje. Laisvės, rezistencijos, Tėvynės meilės temą Daumanto personažu nuoširdžiai susikaupe plėtojo Garliavos Juozo Lukšos-Daumanto gimnazijos moksleiviai.

VDU doc. dr. Egidija Ramanauskaitė-Kiškina, komentuodama ekrane rodomas nuotraukas, pasakojo apie Kauno 7-ojo dešimtmečio jaunimo grupę „Company“, kuri, gal nė pati nejudama, pasak prelegentės, prisidėjo prie mūsų tautos atgimimo, nes gyveno gyvai ir linksmai, domėjosi Vakarų muzika, kultūra, išmanė Lietuvos istoriją, papročius.

Baigiamajame ciklo „Pasiųpriešinimo ženklai sovietiniame Kaune“ renginyje pristatyta minėtosios bibliotekos parengta knyga „Laisvės proveržiai sovietiniame Kaune“. Jos sudarytoja Rimantė Tamoliūnienė sakė, jog visi knygos respondentai labai noriai ir nuoširdžiai dalijosi prisiminimais, tačiau labai sunku buvo rinkti iliustracijas knygai. Pavyzdžiui, norint dokumentu iliustruoti, kokia bausme buvo nuteistas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, reikėję gauti saugumo leidimą peržiūrėti jo bylą ypatingajame archyve. Moterį stebino net 28 arkivyskupui užvestos bylos. Pasak jos, tai liudijo, kad šį asmenį sekė, apie jį informavo apie 100 agentų. Knygos „Laisvės proveržiai sovietiniame Kaune“ respondentai taip pat yra kunigas Robertas Grigas, ses. Danutė Jonė Sakalauskaitė, Julija Kuodytė.

Renginyje dalyvavęs arkivyskupas S. Tamkevičius teigė nuo jaunystės suaugęs su Kaunu. „Esu dėkingas Apvaizdai, kad mane supažindino su Kaunu“, – sakė arkivyskupas ir padėkojo už labai šaunų, jo žodžiais, leidinį. Arkiv. S. Tamkevičius pakartojo kai kuriuos knygoje minimus epizodus leidžiant „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką“, pavyzdžiui, tai, kaip jis šį pagrindinį leidinį slėpė automobilio rato mechanizme, numatydamas, ką sakys, jei bus sučiuptas: „Mašina stovėjo Kaune. Ką gali žinoti, kas įkišo?“ Panašus atsakymas saugumiečių laukė ses. J. Kuodytės namelyje: jo prieangyje po kilimėliu buvo slepiama „LKB kronikos“ medžiaga. Kaip tas namelis, prieangis bei kilimėlis, taip pat rašomoji mašinėlė, kuria buvo spausdinama „Kronika“ atrodė, galima pamatyti naujojoje knygoje. Ses. D. J. Sakalauskaitė šia mašinėle rašė daugiabučiame name, antklodėmis išklotoje, kad kaimynai negirdėtų mašinėlės tarškėjimo, virtuvės spintoje.

Arkivyskupas pabrėžė, kad pirmieji „LKB kronikos“ numeriai parašyti, spausdinti, dauginti Kaune, jame taip pat patirtas ir pirmasis smūgis: vieną naktį įvairiose vietose atlikta 50 kratų, paimta slapta daug maldaknygių, kitų pagrindinių spaudinių, tačiau „Kronika“ neaptikta. „Manau, mus globojo Apvaizda, ne kitaip“, – knygoje „Laisvės proveržiai sovietiniame Kaune“ teigia arkivyskupas. Jo žodžiais, saugumo pastangos jį anuomet užverbuoti bei kitaip auklėti davė gerų rezultatų: „Tarpau antisovietiniu kunigu.“

Minėtoje bibliotekoje veikianti paroda apie sovietmečiu leistą pagrindinę literatūrą atspindi ir „LKB kronikos“ leidimo istoriją, rodo tuomet slapta leistus ir platintus religinius paveikslėlius, pasakoja apie spaustuvę „ab“, kitą pagrindinę religinę leidybą.

-jkk-

Rekolekcijos „Žmonės pagal Dievo širdį“

Spalio 5–7 d. Vilniuje, Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų Šv. Kryžiaus namuose, vyko rekolekcijos „Žmonės pagal Dievo širdį“. Į jas buvo pakviesti Pal. J. Matulaičio draugijos veiklieji nariai, taip pat šios draugijos veikla besidomintys asmenys. Renginyje dalyvavo Alytaus, Rumbonių, Šakių, Leipalingio, Lazdijų, Lentvario, Bartninkų, Marijampolės parapijų, *Pilnų namų* bendruomenės atstovai. Rekolekcijas vedė ses. Viktorija Plečkaitytė MVS ir kun. Andrius Šidlauskas MIC.

Pirmąjį vakarą daugiau laiko buvo skirta susipažinti ir prisistatyti. Pasidalijus mintimis apie tylos reikšmę maldai ir tikram susitikimui su Viešpačiu, visiems išdalytos knygelės – dienoraščiai. Juose buvo sužymėti puslapiai su skirtingų pavadinimų penkiais maldos žingsniais. Pirmąjį žingsnį – susipažinti su rekolekcijų vadovu pal. J. Matulaičiu – vaizdais ir mintimis padėjo žengti sesuo Viktorija. „Nežibės žiburys, jei nebus jame žibalo“, – šiais palaimintojo žodžiais sesuo Viktorija kvietė ir rekolekcijų dalyvius pripildyti širdis „žibalo“ ir kasdienybėje mokytis sekti žmogumi, kuris labiausiai mums priimtinas pagal gyvenamąjį laiką, vietą, tautiškumą, jausmus ir troškimą mylėti artimą ir blogį nugalėti gerumu. Ses. Viktorija akcentavo tris aktualiausias palaimintojo Jurgio gyvenimo linijas: kryžių, garbės skonį ir Dievo vaiko kelią. Ji taip pat papasakojo, kaip išsikūrė Palaimintojo Jurgio Matulaičio draugija.

Antrasis maldos žingsnis – „Tokia gi Dievo valia – jūsų šventėjimas“ – irgi žengtas su ses. Viktorija. Vėl vaizdais ir mintimis rekolekcijų dalyviai keliavo per palaimintojo gyvenimą lydimi arkivyskupo šūkio: „Dievas tebūna viduriu viso mano gyvenimo.“ Ses. Viktorija pabrėžė, kad šventas yra tik vienas Dievas, tačiau šventėjimo keliu galime eiti kiekvienas, jei tik leisime Dievui būti mumyse. Po pietų vaikščiota po Vilnių, po tas vietas, kur dirbo, meldėsi ir gyveno palaimintasis Jurgis. Ses. Viktorijai talkino kitos vargdienių seserys.

Trečiąjį maldos žingsnį – konferenciją „Dievo išrinktieji, šventieji ir numylėtiniai“ vedė Marijampolės šv. arkangelo Mykolo parapijos klebonas kun. Andrius Šidlauskas MIC. Remdamasis Šventojo Rašto (*Iz 6, 1–10, Lk 5, 8–11*) ištraukomis, kunigas lygino žmogaus menkumą ir Dievo galybę. Nepaisant to, kad ir Izaijas, ir Petras laikė save nieko vertais, jie patyrė iš Dievo didžiausią malonę ir sekė paskui jį. Kunigas ragino nepainioti tikslo su priemonėmis. Geros savybės – priemonės, o tikslas yra Dievas, nes jis, esantis mumyse, daro mus šventus. Pasibaigus konferencijai, koplytėlėje adoruotas Švč. Sakramentas, rengtasi Sutaikinimo sakramentui.

Sekmadienį po ryto maldos ir pusryčių daug drąsiau žengtas ketvirtasis maldos žingsnis – „Sustiprink mūsų tikėjimą“. Apmąstyta Evangelijos pagal Luką ištrauka (17, 5–10). Po to visi dalyvavo šv. Mišiose. Jas aukojo kun. A. Šidlauskas MIC, o jam patarnavo *Pilnų namų* bendruomenės broliai. Homilijoje kun. Andrius, atsiliepdamas į sekmadienio Evangelijos žodžius, ragino nebijoti ir kartais priimti drastišką sprendimą – išrauti iš savęs ir sudeginti džiūstantį medį.

Po šv. Mišių susirinkta paskutiniam žingsniui – išvalgų, pasidalijimo ir padėkos ratui. Pabaigoje rekolekcijų dalyviai buvo supažindinti su Palaimintojo J. Matulaičio draugijos nuostatų projektu, dalytasi mintimis, kaip skatinti jau veikiančių Draugijos skyrių veiklą ir nuo ko pradėti tiems, kurie norėtų suburti draugijos skyrių.

bės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis“ įvadinė konferencija tema „Priklausomos asmenybės stiprinimas ir socialinė integracija“. Konferencijos rengėjai – Kauno apskrities visuomenės sveikatos ugdymo centras ir jo partneriai: Kauno pedagogų kvalifikacijos centras, Lietuvos vaikų dienos centrų asociacija bei Kauno jaunimo narkologijos pagalbos centras.

-nk-

Nauji leidiniai

Stasys Yla. Šiluva Žemaičių istorijoje. – Kaunas: Kauno arkivyskupija, 2007. – 446 p.: iliustr.

Kunigo Stasio Ylos knyga „Šiluva Žemaičių istorijoje“ Lietuvoje pasirodo pirmą kartą. Čia spausdinama 1970 m. JAV išleista veikalas pirmą dalis ir antros dalies rankraštis. Tai iki šiol nepamainoma, pirmą išsami, gyvai parašyta Šiluvos ir jos bažnyčios istorija.

„Šią knygą galima vadinti ir Lietuvos Bažnyčios istorija, kurioje autorius stengiasi nubrėžti taip pat lietuviškumo istorijos gaires“ (dr. Irena Vaišvilaitė).

-ag-

PABAIGOS ŽENKLAI

33 eilinis sekmadienis (C)

Mal 3, 19–20a; 2 Tes 3, 7–12; Lk 21, 5–19

Priešpaskutinį liturginių metų sekmadienį Bažnyčia kviečia apmąstyti laikų pabaigos tiesas. Pranašo Malachijo skaitinys parengia eschatologinei Evangelijos žiniai. Senajame Testamente dažnai kalbama apie „Viešpaties dieną“. Daugelis ją įsivaizdavo kaip išlaisvinimo, džiaugsmo ir laimės dieną. Tačiau pranašai skelbė, jog tai bus taip pat Dievo rūstybės diena. Pasak pranašo Sofonijo, „didžioji Viešpaties diena jau arti“: pykčio, sielvarto ir skausmo, pražūties ir siaubo, tamsos ir sutemų diena. Pranašas Malachijas skelbia, kad artėja „diena, liepsnojanti kaip krosnis“. Ši diena tarsi ražienas sudegins įžūliuosius ir nedorėlius. Tačiau pagarbiai bijantiesiems Dievo vardo patekės teisumo saulė, skleidžianti šviesą, džiaugsmą ir laimę.

Krikščionims nederą stumti šalin minčių apie pasaulio pabaigą, turime nesiliauti apie tai mąstę ir kalbėję, net jei dėl to iš mūsų šaipomasi. Griūties ir siaubo dienos bus tokios pat tikros kaip kitos kalendoriaus dienos. Jėzaus bendraamžių ausims buvo baisu girdėti, kad Jeruzalės šventykla bus sugriauta iki pat pamatų. Buvusią šio statinio didybę galima patirti prie išlikusios Raudų sienos. Mums sunku įsivaizduoti analogišką netektį. Žinia apie didinčiausių šventovių, katedrų ar bazilikų griuvimą nebūtų tolygi, nes be jų pasaulyje yra tūkstančiai kitų maldos namų. Žinia apie Jeruzalės šventyklos sugriovimą Jėzaus klausytojams žydams turėjo skambėti aiškiai ir nedviprasmiškai: ji reiškė, kad Dievas pasitraukė ir apleido savo tautą. Ši žinia turėjo reikšti, kad Dievui nepriimtinas šventykloje vykęs jo garbinimas, pamaldos ir apskritai visa judėjų religija. Girdint tokią žinią po kojomis tarsi prasiveria žemė. Todėl Jėzus šventyklos sugriovimą skelbė kaip pasaulio pabaigos ženklą.

Jėzus yra naujasis Jeremijas. Anas pranašas prieš keletą šimtmečių skelbė, kad dėl išrinktosios tautos užsispyrėlių nuodėmių bus išgriauta didinga Saliamono šventykla. Dėl ištikimybės Viešpaties žodžiui Jeremijas persekiotas, tačiau laikas parodė, kad jis buvo teišus. Jėzaus klausytojai išsigandę klausinėja, kada tai įvyksią ir kokie bus šį sugriovimą pranašaujantys ženklai. Klausimą dėl laiko Jėzus palieka neatsakyta. Nenustatydamas jokios datos jis pateikia tik labai bendrus paskutinių laikų ženklus, būdingus ne tik anai epochai, bet ir mūsų dienoms. Pasaulio pabaiga grėsmingai galioja visiems laikams. Nors Jėzus aiškiai atsisakė nurodyti laikų pabaigos datą, ją pranašauja apsišaukėliai pranašai. Pakanka prisiminti prieš keletą metų „astrologų“ keltą sumaištį istorijai žengiant per kalendorinį tūkstantmečių slenktį. Apaštalas Paulius įspėja tesalonikiečius, kad laukiant Jėzaus atėjimo nederą tinginiauti ir apleisti žemiškųjų reikalų.

Visos žmonijos pabaiga įmanoma tik tokiu atveju, jei ji įvyksta staiga. Pasaulio pabaigos ženklas yra apsimetėlių klaidintojų pasirodymas. Tie klaidintojai pasinaudoja neišdildomu žmonių ilgesiu, vienokiu ar kitokiu pavidalu laukiant žmonijos gelbėtojo. Per tūkstančius garsiakalbių tie klaidintojai šaukė ir šaukia: „Tai aš!“ ir „Atėjo metas!“ Jėzus blaiviai įspėja: „Neikite paskui juos.“ Sekdami paskui netikrus pranašus pasuktume į klystkelius, vedančius į nelaimės. Pasaulio pabaigos ženklai yra taip pat katastrofos, karai, sukilimai, kurių metu žmonės praranda savo turtą, gyvybę bei sveikatą. Tačiau pasaulio pabaiga neįvyksta net tuomet, kai tauta sukyla prieš tautą ar karalystę prieš karalystę, net jei įsivirauja tarptautinis chaosas. Visa tai turi įvykti, kad žmonės suvoktų savo laisvo pasirinkimo padarinius. Tačiau pasaulio pabaiga yra Dievo rankoje.

Jėzus nurodo taip pat gamtos katastrofas kaip pasaulio pabaigos ženklus. Iki pat paskutinės dienos žmoniją vargins ligos, žmonės kentės nuo bado, nors dėta tiek daug pastangų tenkinant šiuos poreikius. Žmonijai niekuomet nepavyks iki galo paversti pasaulio rojumi. Vargas ir išbandymai yra atviros durys į Dievą. Jokie laikai neuždaro šių durų iki galo. Pasaulio pabaigos ženklai yra ir Jėzaus mokinių persekiojimas dėl Evangelijos. Jėzaus mokinių laukia negeri laikai: nors yra lojalūs savo šalių piliečiai, jie kentės dėl konfliktų su valdžios atstovais. Jų nusikaltimas tas, kad tiki į Viešpatį Kristų, nori išlaikyti sąžinės laisvę ir klausyti Dievo labiau negu žmonių. Šie išbandymai atveria pozityvią galimybę: įkalinimai ir apklausos duos mokiniams progą liudyti Kristaus žinią tiems žmonėms, kurie anksčiau apie tai nebūtų išgirdę. Kristus žada įsikišti ne tiesiogiai gelbėdamas savo mokinius, tačiau įdėdamas į jų lūpas tinkamu metu deramus liudijimo žodžius. Tačiau kodėl Jėzus tiesiogiai neapsaugo savo mokinių nuo kentėjimų? Todėl kad jis gelbėja ne nuo mirties, bet per mirtį.

Liūdna girdėti, kad pavojaus laikais krikščionys neras prieglobsčio pas giminaičius ar draugus. Artimieji juos kaltins, sakydami, jog jie patys dėl to kalti. Jie juos išduos patys norėdami likti nesukompromituoti. Tokiomis aplinkybėmis sunku išlikti be kartelio ir iškęsti visus persekiojimus. Ar galima tikėtis, kad tokį likimą atlaikys visi ar bent dauguma žmonių? Jėzus mus patikina: savo išterve išlaikysime savo gyvybę.

MEILĖS IR TIESOS KARALIUS

Kristus Visatos Valdovas (Kristus Karalius)
2 Sam 5, 1–3; Kol 1, 12–20; Lk 23, 35–43

Kristaus Karaliaus šventė nepuoselėja triumfalizmo nuotaikų. Evangelijos skaitinyje belaisvis Karalius Kristus stovi priešais žemiškosios valdžios atstovą, Romos vietininką Poncijų Pilotą. Šio sekmadienio skaitinyje triskart užsimenama apie Kristų kaip karalių. Du kartus karalystės titulas tarsi pašaipiai nuslysta pro šalį. Tik vienas tiesiai atpažįsta tikrąją Jėzaus karalystę, tačiau jis pats yra pasmerktas nusikaltėlis.

Pirmi apie Kristaus karalystę prabyla Romos kareiviai, kurie veikiausiai buvo sirų tautybės ir priklausė egzekuciją vykdydžiam daliniui. Jų akimis, karalius be valdžios nėra tikras karalius. Jo valdžia turėtų siekti bent tiek, kad jis galėtų padėti nors sau pačiam. Jei jis net to nesugeba, vargiai įsivaizduotina jo karalystė. Sirai kareiviai veikiausiai buvo girdėję apie žydų Mesijo stebuklingas galias ir turbūt jo prisibijojo. Jie provokuoja jį su išlyga: „Jei tu žydų karalius.“ Tačiau Nukryžiuotasis nesiekia įbauginti ir jėga nutildyti patyčias: „Kitus išgelbėdavo, tegul pats išsigelbi.“ Šios seniūnų patyčios primena Jėzaus gundymo sceną. Šuoliu nuo šventyklos šelmens velnias anuomet gundė pademonstruoti, jog Jėzus gali pats išsigelbėti. Tuomet žmonės juo patikėtų. Galime įsivaizduoti, kokią gundymų apimtį Jėzui teko pakelti ant kryžiaus.

Antroji užuomina apie Kristaus karalystę yra užrašas ant kryžiaus. Šis įrašas nurodė, kodėl Jėzus buvo pasmerktas myriop: „Šitas yra žydų karalius.“ Šiame įrašė glūdi kelių sluoksnių pašaipos ir sarkazmo mišinys. Pilotas pats netiki tuo, kas parašyta, ir vis dėlto liepia palikti tą įrašą. Tai išoriškai ir formaliai pagrindžia jo nuosprendį. Mat pagal Romos baudžiamąją teisę pasmerktajam ant kaklo būdavo užkabinama lentelė su kaltės įrašu. Šiuo įrašu Pilotas drauge atkeršija už tai, kad žydų vyresnybė, pasitelkusi įaudrintą minią, privertė jį nusileisti. Pilotas labai gerai pažįsta savo administruojamą tautą. Jis žino, kad jie visi slapta viliasi, jog ateis jų Mesijas ir Karalius. Pilotas nori pažeminti žydus su visomis jų nelegaliomis svajonėmis apie Mesiją ir viltimis. Štai šis Mesijas apnuogintas miršta gėdinga vergo mirtimi. Šiuo kryžiaus įrašu Pilotas taip pat išreiškia nedviprasmišką grasinimą: toks likimas laukia kiekvieno, kuris išdrįs pasipriešinti Romos valdžios galybei, nors jis ir vadintųsi karaliumi. Net tokį „karalių“ pasieks galinga Romos ranka, ir jis turės mirti gėdingai apleistas.

Apsisprendamas dėl įrašo Pilotas turėjo prisiminti ir pokalbį su Jėzumi per jo apklausą. Gal jis norėjo pademonstruoti visiems, kad Tiesos Karalius šiame realiame pasaulyje neturi jokių šansų? „Kas yra tiesa?“ – štai visi mato! Tiesa yra niekis, ji išnyksta kaip šio mirštančio Nukryžiuotojo atodūsis. Pilotui nepriimtina Jėzaus išsakyta karaliaus samprata. Pilotui karalius taip pat yra tik tas, kuris turi valdžią ir galią. Bejėgis karalius yra kaip mirštantis vergas. Tačiau čia Pilotas suklydo. Per šimtmečius prieš Karalių Kristų tiesos ir meilės vardan su džiaugsmu puolė ant kelių nepalyginamai daugiau žmonių negu prieš bet kurį žemiškąjį imperatorių.

Trečią kartą apie Jėzaus karalystę prabyla drauge su juo nukryžiuotas nusikaltėlis: „Jėzau, prisimink mane, kai ateisi į savo karalystę.“ Tai sako toli gražu ne šventasis. Neaišku, ar jis buvo nubaustas dėl sunkaus nusikaltimo ar dėl politinio maišto organizavimo. Nesuprantama malone šiam žmogui buvo dovanota nuostabi įžvalga. Nepaisydamas prieš akis iškilusio vaizdo, jis vis dėlto išreiškia tikėjimą, kad Jėzus dar ateis su savo karalyste. Nusikaltėlis kreipiasi vien vardu: „Jėzau.“ Anuomet ant Kryžiaus vykusį Kristaus agoniją tęsiasi žmonijos istorijoje. Galime melsti, kad mums būtų suteikta tokia maloninga įžvalga, leidžianti atpažinti tikrąją tiesą anapus klaidinančios akivaizdybės.

Jėzus pritaria nukryžiuoto nusikaltėlio žodžiams. Jis teisus, tikėdamas ateisiančia Kristaus karalyste. Ji ateis „dar šiandien“, ant kryžiaus. Karalius plačiai išskėstomis rankomis meilingai apkabina visą pasaulį patraukdamas jį prie savęs. Jis pakeltas nuo žemės baisiame Kryžiaus soste. Jis nenužengia nuo kryžiaus ir nesistengia pats sau padėti.

Į dangiškojo Tėvo namus Jėzus už rankos nusiveda drauge nukryžiuotą nusidėjėlį. Kokia nuostabi draugija – „su manimi“. Kas nori būti su Jėzumi, tam jau šiandien atsiveria dangaus vartai. Nusikaltėlis yra nusidėjęs ir išganytos žmonijos taiklus įvaizdis. Dangaus angelų akivaizdoje Jėzus nesigėdija puolusios žmonijos. Juk ir angelai džiaugiasi dėl kiekvieno pražuvėlio išgelbėjimo.

Kristaus Karaliaus švente pasibaigia liturginiai metai. Laukiame Kristaus, ateisiančio su savo karalyste. Jis ateis taip pat tikroviškai, kaip buvo pažemintas, kaip atėjo su Dievo žodžiu; jis taip pat ateis savo karalystės šlovėje.

„Štai aš visa darau nauja!“ (Apr 21, 5)

Arkivyskupo S. Tamkevičiaus homilija Kauno arkikatedroje užbaigiant Kauno arkivyskupijos II sinodą (2007 m. spalio 21 d.)

Pilypo Cezarėjos apylinkėse Jėzus pažadėjo Petru, kad ant jo, kaip uolos, bus pastatyta Bažnyčia, ir pragaras negalės jos nugalėti. Prieš žengdamas į dangų, Kristus įvykdė savo pažadą, net tris kartus paliėdamas Petru ganyti jo avis. Pirmosios Sekminės buvo ne tik Šventosios Dvasios atsiuntimo diena, bet ir Bažnyčios gimtadienis: apaštalai pakrikštijo kelis tūkstančius įtikėjusių į Kristų. Nuo tada Evangelijos žinia pradėjo skliti po visą pasaulį.

Dėl geografinių ir istorinių aplinkybių Evangelijos žinia Lietuvą pasiekė labai pavėluotai. Kitais metais minėsime tūkstantmetį nuo Lietuvos vardo paminėjimo, kai pirmasis misionierius Brunonas nesėkmingai bandė atnešti į Lietuvą krikščionybę ir buvo nužudytas. Kaimyninės šalys jau buvo seniai priėmusios krikštą, o lietuviai vis dar saugojo savo pagoniškas tradicijas ir tik XIV amžiaus pabaigoje Lietuva pasikrikštijo. Prireikė dar kelių šimtų metų, kol krikščioniškasis tikėjimas įaugo į lietuvių širdis ir tapo neatskiriama jų gyvenimo dalimi. Tačiau priimtas tikėjimas nuolat buvo bandomas.

Rusijos carai net 130 metų girdė Lietuvą ir bandė ją surusinti bei palenkti į stačiatikybę, tačiau Katalikų Bažnyčia augo, ir to augimo niekas negalėjo sustabdyti. Po Nepriklausomybės paskelbimo 1926 metais iš Žemaičių vyskupijos buvo sukurta Kauno arkivyskupija. Jos augimui labai pasitarnavo 1934 metais įvykęs Kauno arkivyskupijos I Sinodas, nubrėžęs gaires jos dvasiniam gyvenimui. Tačiau ir vėl Kauno Bažnyčios tikinčiųjų laukė labai skaudus išbandymas – pusšimtį metų trukusi sovietinė okupacija, tikinčiųjų kančiomis ir krauju paženklinusi Bažnyčios kelią. Tikėjimo kankiniai ir kankinės – Pranas Dovydaitis, Adelė Dirsytė, Elena Spirgevičiūtė, kun. Virgilijus Jaugelis ir daugelis kitų arkivyskupijos vyrų bei moterų herojiškai paliudijo savo tikėjimą.

Kai Visuotinėje Bažnyčioje po Vatikano II Susirinkimo vyko atsinaujinimas, tuo metu Lietuva buvo po geležine uždanga, todėl visai suprantama, kad reikalingas atsinaujinimas vyko labai lėtai. Sielovadoje viešpatavo sovietiniais laikais įsitvirtinusi nuostata tik patarnauti tikintiesiems – akivaizdžiai trūko apaštalavimo dvasios, ir tai jaučiama net mūsų dienomis.

Nepriklausomybės atkūrimas Lietuvoje suteikė galimybę Kauno arkivyskupijai atsitiesti po ilgai trukusios priespaudos, tačiau laisvė pasitarnavo ne tik Baž-

nyčiai, bet ir sekuliarizacijai bei antibažnytinėms jėgoms. Atkurtos Nepriklausomybės metai į Bažnyčios gyvenimą atnešė daug permainų: į sielovadą gausiai įsitraukė pasauliečiai, Dievo žodis laisvai galėjo pasiekti vaikus ir jaunimą, sustiprėjo ryšiai su kitų kraštų Bažnyčiomis, mezgėsi ekumeninis bendradarbiavimas, tačiau naudos ieškojimas ir masinė kultūra kasdien kėsinosi ir tebesikėsina pavergti žmonių širdis ir iš jų gyvenimo išstumti dvasines vertybes. Visa tai skatino giliau apmąstyti esamą situaciją ir nusibrėžti ateities gaires. Dėl šios priežasties tryliktais atkurtos Nepriklausomybės metais pradėjome ruošti Kauno arkivyskupijos II sinodui.

Dešimt Sinodo komisijų ryžosi dideliu darbu. Per ketverius su puse metų buvo diskutuojami sielovados ir visų bažnytinio gyvenimo sričių klausimai, o gautieji rezultatai apibendrinti Sinodo nutarimų projekte. Ką Sinodas gali pasakyti naujo, kas dar nepasakyta Katalikų Bažnyčioje? Taip, prie Evangelijos mes negalime nieko nei pridėti, nei atimti, tačiau galime ir privalome ieškoti būdų, kad Dievo Žodis pasiektų šiandienio žmogaus protą ir širdį. Svarbiausias Sinodo darbas – tai pastanga nutiesti aiškų kelią, kuriuo Kauno arkivyskupija keliaus kelis dešimtmečius. Ikišiolinį kelią galima būtų palyginti su keliuone per dar gerai nepažįstamą šalį, kai nuolat reikia žvilgčioti į žemėlapi ir pasitikrinti, ar keliaujama tiesiai į tikslą. Po Sinodo turėsime aiškų kelią, reikės tik juo eiti. Daugumoje parapijų sudarytos Sinodo grupės išliks ir padės įgyvendinti tuos Nutarimus, prie kurių paruošimo jos įdėjo daug širdies ir darbo. Išliks Nutarimus rengusios Sinodo komisijos: jos bu dė, kad Sinodo nutarimai nedulkėtų knygų lentynose.

Sinodo pasirengimo darbus lydėjo Apreiškimo knygos žodžiai: „Štai aš visa darau nauja!“ (Apr 21, 5). Tik Šventoji Dvasia Bažnyčioje kuria naujus dalykus. Antrasis Kauno arkivyskupijos Sinodas yra Sekminių Dvasios dvelktelėjimas vietinėje Kauno Bažnyčioje. Dievo Dvasios veikimą jautėme besiruošdami Sinodui, o ypač šiomis dienomis, kai iš kiekvieno delegato tiesiog spinduliavo noras, kad arkivyskupijos sielovada būtų pakylėta į naują, laiko dvasią atitinkantį lygmenį.

Dėkoju Sinodo generaliniam sekretoriui ir Vyriausiosios komisijos pirmininko pavaduotojui mons. Adolfui Grušui, Sinodo komisijoms ir jų pirmininkams, Sinodo grupėms ir visiems, kurie bet kuo prisidėjo prie Sinodo darbų. Dėkoju visiems nematomiems darbininkams, kurie meldėsi ir tebesimeldžia, kad Viešpats laimintų mūsų darbą.

Baigdamas noriu atkreipti visų dėmesį į tai, kad Bažnyčios atnaujinimas priklausys nuo to, kiek mes, Kauno Bažnyčios nariai, būsime šventi, kiek bus iškeltos

maldai rankos. Girdėjome Šventojo Rašto pasakojimą apie Izraelio kovą su amalikečiais. Į Pažado žemę žengiantys vyrai mirtinai kovėsi, o Mozė iškėlęs rankas meldėsi. Dievo žodis aiškiai pabrėžia, kad kova buvo laimėta tik dėl to, kad Dievas padėjo pasiekti pergalę. Šios pamatinės tiesos, viliuosi, neužmirš nei kunigai, nei visi besidarbuojantys Kauno arkivyskupijos sielovados ir bažnytinio gyvenimo baruose.

Kauno arkivyskupijos II sinodo darbai tebus mūsų visų dovana Dievo Motinai, prieš 400 metų apsireiškusiai Šiluvos žemėje. Tegų posinodinius darbus lydi Dievo palaima ir Švč. Mergelės Marijos globa.

Dvasininkijos kongregacijos prefekto kardinolo Claudio Hummes žinia katechetams

Mieli Katechetai ir Katechetės,

Viešpaties ramybė tebūna su jumis!

Šiais pirmaisiais mano tarnystės Šventajam Tėvui Benediktui XVI Dvasininkijos kongregacijoje, kuriai yra patikėta taip pat ir katechezė, metais noriu jus nuosirdžiai ir broliškai pasveikinti.

Meldžiu gerąjį Dievą, didžiai mylintį ir apstų gailėtingumo, jums ypatingo palaiminimo.

Tai darau per Šv. evangelisto Luko šventę, prisimindamas jo pamatinį įnašą į mirusio ir prisikėlusio Jėzaus bei jo Karalystės skelbimą.

Visų pirma trokštu išreikšti savo pagarbą jūsų bažnytinei nenuilstamai tarnystei, tokį skaičių jums patikėtų katechumenų ar jau pakrikštytųjų ugdant krikščioniškojo tikėjimo dvasia.

Užtikrinu savo palankumą jums, mieli broliai ir seserys, kurie esate išipareigoję kovoti gerą kovą už tikėjimą, dažnai pareikalaujančią iš jūsų herojiško pasiaukojimo, į kurį jūs vis dėlto atsiliepiate su džiaugsmu ir ištvėrme.

Kasdiene ištikimybe Dievui ir žmogui jūs esate tikras turtas savo parapijų bendruomenėms. Jūs esate vienas iš labiausiai padaršinančių ženklų, kuriais Viešpats nesiliauja mus stiprinęs ir stebinęs.

Ir toliau rodykite troškimą ir ryžtą iš tiesų įgyti mokytojams, ugdytojams ir tiesos liudytojams būdingų

bruožų, kad šią tiesą visapusiškai ir ištikimai perteiktumėte šių dienų žmogui.

Būkite pasiruošę sustiprinti savo tikėjimą, malda, ugdymu, meile „visuomet pasirenę įtikinamai atsakyti kiekvienam klausiančiam apie jumyse gyvenančią viltį“ (1 Pt 3, 15). Būkite visada džiugūs ir uolūs, kad taip pat ir per jūsų darbus „visuose dalykuose per Jėzų Kristų būtų šlovė Dievui. Jam garbė ir galybė per amžių amžius!“ (1 Pt 4, 11).

Raginu melstis ir ištikimai puoselėti meilės, atsidavimo, klausymosi bei tylos ryšį su Viešpačiu.

Pasaulyje, dažnai neturinčiame vilties, tapusiamė prievartos ir savanaudiškumo auka, kiekvienas jūsų gestas, kiekviena jūsų šypsena, kiekvienas jūsų žodis tebūna gyvas liudijimas, kad Viešpats nugalėjo nuodėmę bei mirtį ir meilė yra įmanoma!

Iš naujo atraskite savo liudijimo giliausias šaknis Krikšte ir Sutvirtinime. Savo, kaip katechetų, tarnystę maitinkite galiūnų maistu – Eucharistija.

Savo dovanai duodama ir ištikima tarnyste apreiškite Jėzaus veidą visiems, kuriuos sutinkate.

Viešpaties Dvasia teatnaujina jūsų gyvenimą ir teaugina jūsų tarpusavio bendrystę.

„Tegų mūsų laikų pasaulis, kuris ieško kartais skausmingai, o kartais viltinai, išgirsta Gerąją Naujieną ne iš liūdnuų ir netekusių drašos, nekantrių ir gniauziamų baimės skelbėjų, bet iš Evangelijos tarnautojų, kurių gyvenimas žėruoja kaitra, kurie pirmi persiėmė Kristaus džiaugsmu ir yra pasirenę paaukoti savo gyvenimą tam, kad Karalystė būtų skelbiama ir Bažnyčia įdiegta pasaulio širdyje“ (Evangelii nuntiandi 80).

Meldžiu jums palaiminimo, kuris buvo toks brangus šv. Pranciškui Asyžiečiui:

„Viešpats tave telaimina ir tesaugo.

Tešviečia tau savo veidu ir tedovanoja savo gailėtingumą.

Viešpats teatreipia į tave savo žvilgsnį ir tedovanoja tau savo ramybę.“

Švč. Mergelė Marija, Evangelizacijos Žvaigždė, tegul jus veda bei globoja ir tebūna jums tikros vilties ženklai.

Vatikanas, 2007 m. spalio 18 d.

Šv. evangelisto Luko šventė

Kard. Claudio Hummes
Prefektas

Kardinolas Walter Kasper

Kristaus šviesa ir Bažnyčia

Kalba 3-iosios Europos ekumeninės asamblėjos atidarymo metu Sibiu 2007 m. rugsėjo 5 d.

Trečiosios Europos ekumeninės asamblėjos tema „Kristaus šviesa apšviečia visus“ atrodo tiesiog specialiai pritaikyta Sibiu miestui. Nuo amžių čia, Transilvanijoje, drauge gyveno vengrai ir rumunai, ortodoksai, katalikai, graikų katalikai ir evangelikai. Šiame regione atsispindi beveik visos Europos ekumeninės problemos. Neatsitiktinai Sibiu yra 2007 metų Europos kultūros sostinė.

1. Sudėtinga šio regiono istorija rodo, kad tema „Kristaus šviesa apšviečia visus“ nėra lengvas maistas; priešingai, ji kelia klausimų, kurie savo ruožtu verčia kai kuriuos žmones prieštarauti. Ar Kristaus šviesa iš tikrųjų apšviečia visus, taip pat nekrikščionis ar, pavyzdžiui, musulmonus? Ar ji apšviečia ir nieko apie Jėzų Kristų nežinančius, ir tuos – jų šiandien Europoje yra nemažai – kurie, nors ir žinodami apie jį, atmeta jo žinią, kurie, Biblijos žodžiais tariant, labiau mylėjo tamšą negu šviesą (*Jn 3, 19*)? Ar Kristaus šviesa apšviečia taip pat tuos, kurie persekioja Jėzų Kristų ir į jį tikinčiuosius?

Iš tikrųjų tai nėra lengva ar nekenksminga tema. Kita vertus, ši tema nebuvo išgalvota kokio nors protingo ekumeninio pasirengimo komiteto; tai Jono evangelijos prologo laisva citata, kur kalbama apie tikrąją šviesą, apšviečiančią kiekvieną žmogų ir per Jėzų Kristų galutinai atėjusią į pasaulį (*Jn 1, 9*). Pats Jėzus Kristus apibūdino save kaip pasaulio šviesą (*Jn 8, 12*). Todėl mums užduotą temą „Kristaus šviesa ir Bažnyčia“ turime iš anksto įrašyti į platesnį kontekstą „Kristaus šviesa ir pasaulis“.

Taip su savo tema stojame ant tvirto biblinio pagrindo, ir noriu pridurti – esame ant tvirto bendro pagrindo. Nes kad ir kas skirtų ortodoksus, evangelikus ir katalikus, mus tarpusavyje sieja Jėzaus Kristaus išpažinimas. Kaip krikščionys, mes bendrai išpažįstame, jog Jėzuje Kristuje mums padovanota gyvybės šviesa, kad mums ši šviesa nušvito bendrame krikšte, kurį Bažnyčios tėvai vadino apšvietimu (*photismos*). Tikėjimo išpažinime bendrai išpažįstame, jog Jėzus Kristus yra šviesa iš šviesos, tikras Dievas iš tikro Dievo. Bendrai išpažįstame jį kaip visų žmonių atpirkėją ir gelbėtoją, kaip pasaulio išganytoją.

Man atrodo svarbu, kad mes šio susirinkimo pradžioje neištrigtume tarp mūsų skirtumų, bet apmąstytume bendrą pamatą. Ekumenizmas juk nėra vien žmogiškas buvimas drauge. Tai taip pat reiškia bendrai išpažinti tikėjimą į vieną Dievą, į vieną Viešpatį Jėzų Kristų, vieną krikštą ir vieną Bažnyčią – tai liudijame bendru Tikėjimo išpažinimu. Pagal Pasaulinės Bažnyčių

Tarybos pamatinę formuluotę ekumeninį sąjūdį sudaro žmonės, maldoje besikreipiantys į vieną trejybinių Dievą ir išpažįstantys Jėzų kaip Gelbėtoją ir Viešpatį. Per būsimąsias dienas turime vadovautis šiuo bendru pamatu ir ieškoti jame įkvėpimo. Be šito pamato statytume ant smėlio ir kurtume oro pilis.

Ekumenizmo dovana mums yra tai, kad mes pažinome ir iš naujo atradome šį pamatinį tarpusavio priklausomybės pojūtį, kad esame vieni kitiems ne svetimi ar konkurentai, bet seserys ir broliai Kristuje. Nesame pajėgūs pakankamai išreikšti dėkingumo už šią dovaną. Neturime leisti, kad mūsų džiaugsmas dėl to praeitų iškilus skirtumams ir problemoms. Turime nesileisti, kad mus nuo džiaugsmo atkalbėtų tie, kuriems ekumenizmas yra žlugęs dalykas. Mums ekumenizmas yra užduotis, gauta iš Jėzaus Kristaus, kuris meldėsi, „kad visi būtų viena“ (*Jn 17, 21*); jis kyla Šventosios Dvasios veikimu (*Unitatis redintegratio 1; 4*), tai taip pat yra atsakas į laiko šauksmą. Mes ištiesėme rankas vieni kitiems ir nebenorime jų nuleisti.

2. Mes nešiojamės šį lobį moliniuose induose (*2 Kor 4, 7*). Nors turime bendrą pamatą – Jėzų Kristų, gyvename atsiskyrusiose Bažnyčiose. Tai priešinga Jėzaus valiai ir jo iškeltam uždaviniui, taigi tarp mūsų esančius susiskaldymus turime priimti ne kaip savaime suprantamą normalų dalyką, negalime su jais apsiprasti arba juos dailinti. Jie prieštarauja Jėzaus valiai ir todėl yra nuodėmės išraiška. Jie rodo mūsų nesėkmę vykdamant istorinį uždavinį liudyti Jėzaus šviesą visiems žmonėms ir bendrai angažuojantis visų žmonių vienybės bei taikos labui.

Savo susiskaldymais daugeliui žmonių užtemdėme Jėzaus Kristaus šviesą ir Jėzaus Kristaus reikalą padarėme netikėtiną. Galime istoriškai parodyti, kad mūsų susiskaldymai iš dalies kalti dėl Europos susiskaldymų ir Europos sekuliarizacijos. Mūsų susiskaldymai iš dalies kalti dėl to, kad daugelis žmonių abejoja Bažnyčia ir ja nepasitiki. Taigi negalime būti patenkinti savo Bažnyčių būkle; negalime tiesiog paprasčiausiai žengti toliau, tarsi viskas būtų tvarkoje. Ekumenizmui nėra jokios atsakingos alternatyvos. Visa kita prieštarautų mūsų atsakomybei Dievo ir pasaulio atžvilgiu. Vienybės klausimas turi neleisti mums nusiraminti, jis privalo degti mumyse.

3. Ką galime padaryti? Prieš kiekvieną terapiją reikia analizės. Mano Bažnyčia, Katalikų Bažnyčia, neseniai paskelbė Tikėjimo mokymo kongregacijos dokumentą apie, deja, tebeegzistuojančius skirtumus ir tuo priminė mūsų laukiančią užduotį. Žinau, kad daugelis, ypač mūsų broliai ir seserys evangelikai, jaučiasi dėl to įskaudinti. Tai nepalieka manęs bejausmio. Tai sleigia ir mane, nes mano draugų kančia ir skausmas yra taip pat mano skausmas. Nesiekėme ką nors ižėisti ar atmesti. Taip norėjome paliudyti tiesą, to laukėme taip pat iš kitų Bažnyčių, ir kitos Bažnyčios tai jau daro. Mums taip pat ne visi kitų Bažnyčių pareiškimai pa-

tinka, taip pat nepatinka tai, ką jos kartais apie mus sako. Tačiau ko galėtume laukti? Glebus ar netikras ekumenizmas, kai tiesiog norima mandagiai elgtis su kitais, toli nenuves. Eiti pirmyn padeda tik dialogas laikantis tiesos ir aiškumo.

Svarbu, kad per skirtumus ir vadinamuosius ypatin-gumus neužmirštume didžiausio ir svarbiausio bendru-mo. Minėtame dokumente tai aiškiai išreiškiama. Ten aiškiai pasakyta: Jėzus Kristus savo išganomuoju vei-kimu yra ir nuo mūsų atsiskyrusiose Bažnyčiose ir baž-nytinėse bendruomenėse. Iš tikrųjų tai nėra maža. Prieš kelis dešimtmečius šis teiginys būtų buvęs visiškai ne-įsivaizduojamas, ir nesu tikras, ar visi mūsų ekumeni-niai partneriai tokį teiginį galėtų pasakyti apie mus. Taigi skirtumai siejami ne su pačia krikščioniškąja esme, ne su išganymo klausimu; skirtumai susiję su konkrečiu išganymo perteikimu ir regima Bažnyčios forma. Tiek katalikams, tiek ortodoksams tai nėra šalutiniai klausimai. Bažnyčia lyginama su Įsikūnijimo slėpiniu (*Lumen gentium* 8). Tai regima Bažnyčia, kuri regima taip pat savo institucine forma. Kas galėtų neigti, kad šiuo klau-simu tarp mūsų, deja, vis dar nėra jokio sutarimo.

Šioje vietoje paliečiame tikrąjį, deja, iki šiol neatrištą Gordijaus mazgą. Kadangi nesame vieningi dėl Baž-nyčios sampratos ir daugeliu atvejų taip pat dėl Eu-charistijos sampratos, negalime bendrai rinktis prie vieno Viešpaties stalo, bendrai valgyti eucharistinę duoną ir gerti iš eucharistinės taurės. Tai kelia pasi-piktinimą ir daugeliui yra sunki našta. Tačiau niekuo-met nepadeda paprasčiausias žaizdų slėpimas; būti-na jas, net ir skaudančias, atverti; tik tada jomis gali-ma pasirūpinti ir padedant Dievui gydyti.

4. Leiskite po analizės tarti žodį dėl terapijos. Neturi-me kaltinti tik kitų dėl siaubingų kančių, jau kilusių dėl mūsų susiskaldymo. Visos pastaraisiais metais dir-busios istorikų komisijos parodė, jog istoriškai patik-rinus daugumą atvejų vienpusis kaltės priskyrimas ne-atlaiko kritikos; daugiausiai kaltė tenka abiem pusėms. Turėtume tai atvirai pripažinti ir tuomet prašyti Die-vo ir savo brolių atleidimo. Tik per atminties nuskais-tinimą galima nauja pradžia. Tolesnė ekumeninė pa-žanga neįmanoma be atsivertimo ir atgailos. Iš to turi atsirasti pasirengimas imtis atsinaujinimo ir reformų, kurių reikia kiekvienoje Bažnyčioje ir kurias kiekvie-na Bažnyčia turi pradėti taikyti sau.

Bandant per mus skiriančias ribas artėti prie konsensu-so, ligšiolinis konvergencijų metodas pasirodė vaisin-gas ir daugeliu iki šiol kontraversišku klausimų leido pažengti į priekį. Turiu omenyje, pavyzdžiui, pamatinį konsensusą dėl nuteisinimo doktrinos. Tačiau per tą laiką šis metodas akivaizdžiai prarado veiksmingumą; šiandien šiuo keliu nebegalime žengti toliau. Šis daly-kas man visiškai neduoda pagrindo nusivilti. Galime savo nuostatas pristatyti vieni kitiems atvirai ir patrauk- liai. Galime tai daryti pozityviai, ne polemizuodami ar atsiribodami, su viltimi, kad, popiežiaus Jono Pauliaus II

žodžiais tariant, taptų įmanomas pasikeitimas dova-nomis. Tai reiškia, kad galime vieni iš kitų pasimokyti. Užuo sutarę dėl mažiausio bendrojo vardiklio, galime vieni kitus praturtinti mums padovanotais turtais.

Šiame kelyje pastaraisiais dešimtmečiais taip pat įvyko daug pozityvių poslinkių. Mes, katalikai, išmokome iš evangelikų vertinti Dievo žodžio reikšmę; jie iš mūsų mokosi liturgijos reikšmės bei formos. Katalikai ir evan-gelikai dėkoja seseriškosioms ortodoksų Bažnyčioms už gyvesnį slėpinio suvokimą; taip Vakaruose, be kita ko, plinta meilė ikonoms. Tai pavyzdžiai, kurių leng-vai gali daugėti. Mes dar per mažai vieni kitus pažįsta-me ir todėl per mažai vieni kitus mylime.

Turime įsisąmoninti, kad galiausiai vienybės neįma-noma „padaryti“; ji negali būti mūsų rezultatas. Vie-nybė yra Dievo Dvasios dovana; vien ji gali sutaikinti širdis. Turime melsti šios vienybės dvasios. Todėl dva-sinis ekumenizmas yra ekumenizmo centras ir šerdis (*Unitatis redintegratio* 8).

5. Bažnyčios vienybė nėra savitikslių. Niekas, taip pat ir Bažnyčia, negyvena sau. Jėzus meldėsi, kad visi būtų viena, kad pasaulis įtikėtų (*Jn* 17, 21). Krikščionių vie-nybė yra nukreipta į pasaulio vienybę, o mūsų situaci-joje – į Europos vienijimąsi. Būtent Kristaus šviesa su-vienijo Europą ir padarė ją didžią. Didžių šventųjų fi-gūros iškyla Europos istorijos pradžioje ir jos tėkmėje: Martynas ir Benediktas, Kirilas ir Metodijus, Ulrichas, Adalbertas, moterys – Elzbieta iš Vengrijos bei Tiurin-gijos, Jadvyga iš Lenkijos, Silezijos ir Vokietijos, Brigita iš Švedijos ir daugelis kitų. Neįmanoma Europos iš-ivaizduoti be reformatorių, be Johanno Sebastijano Ba-cho, be tokių liudytojų kaip Dietrichas Bonhoeferis.

Tuos, kurie neigia krikščioniškąsias Europos šaknis, reiktų pakviesti pervažiuoti nuo Gibraltaro per Ispa-niją, Prancūziją, Vokietiją, Skandinaviją ir Lenkiją iki Estijos. Arba nuo Romos per senąją Konstantinopolį ir Kijevą iki Maskvos. Keliautojas sutiks daugybę tautų, išgirs skirtingų kalbų, tačiau visur ras kryžių ir senųjų miestų centre – katedras. Krikščioniškąsias Europos šaknis galima ginčyti vien užmerkus akis. Krikščio-niškosios šaknys ir Naujaisiais laikais neliko nevaisin-gos. Šiuolaikinė žmogaus asmens orumo ir visuotinių žmogaus teisių idėja kyla iš judėjų – krikščionių tradi-cijos. Negalime urmu atmesti modernybės, turime ją apsaugoti nuo savigriovos.

Deja, Europa dažnai išduodavo savo misiją: daugeliu karų tarp krikščioniškųjų tautų, kolonijine praeitimi, kitų tautų išnaudojimu bei spauda, per pastarąjį šimt-metį dviem siaubingais pasauliniais karais, dviem prie-šingomis tiek Dievui, tiek žmogui diktatūromis, šešių milijonų žydų holokaustu Europos viduryje. Šiandien Europai gresia pavojus ne tik išduoti savo idealus, bet ir tiesiog banaliausiu būdu juos pamiršti. Pirminis pa-vojus yra ne ateistinis prieštaravimas, bet Dievo pamir-šimas, tiesiog apeinant Dievo įsakymus, abejingumas,

paviršutiniškumas, individualizmas ir noro angažuotis ir aukotis dėl bendro gėrio stoka. Ar nėra taip, kad mes tarsi šokame ant ugnikalnio arba ant parako statinės? Visiems išvalgiems mūsų amžininkams šie nauji iššūkiai seniai aiškūs. Aš išvardysiu tik keletą: šauksmas siekiant teisingumo globalizuotame pasaulyje, kai neteisybė dažnai šaukiasi dangaus; negailestingo terorizmo grėsmė; viltingai taikingas, tačiau taip pat būtina atviras susitikimas su islamu.

Neapibrėžtas ir praskiestas religingumas mūsų niekur nenuves. Dar niekada krikščionys nebuvo išgarnuoti prisitaikymu prie pasaulio. Apaštalas Paulius mus ragina: „Nemėgdžiokite šio pasaulio, bet pasikeiskite, atnaujindami savo mąstymą“ (Rom 12, 2). Būtina naujoji evangelizacija. Reikia įtikinamo ir išgyvenamo tikėjimo, kaip juodos duonos. Europa negali būti tik ekonominis ir politinis vienetas. Jei Europa nori turėti ateitį, jai reikia bendros vizijos ir bendro vertybių pamato. Europa, vadinasi, mes, krikščionys Europoje, turime galiausiai pabusti: Europa turi pripažinti savo istoriją ir savo vertybes, kurios kadaise padarė ją didžią ir vienintelės gali duoti jai naują ateitį. Tai mūsų bendra užduotis.

Mūsų tikslas yra vienybė, o ne Europos vienodumas. Įvairios kultūros yra turtas. Tačiau mus vienija Dievo duoto žmogaus orumo, gyvenimo šventumo, solidarumo ir teisingumo sambūvio, pagarbos kūrinių ir naujos gailestingumo bei meilės kultūros idėja.

Šio pasirinkimo pagal Evangelijos dvasią privalome būti kartu ženklai, liudytojai ir įrankiai. Turime gerbti kitų religijų kitoniškumą, tačiau taip pat būtina turėti drąsos pripažinti savo kitoniškumą. Privalome turėti drąsos išsiskirti kaip krikščionys, drąsos liudyti visus nušviečiančią Jėzaus Kristaus šviesą, privalome nešti šią šviesą pasauliui, kuriam taip labai jos reikia. Kas gali mums duoti ką geresnio? Kur kitur rastume gyvenimo žodžius (plg. Jn 6, 68)?

Benediktas XVI lankėsi Neapolyje

(KAP, KAI) Spalio 21 d. popiežius Benediktas XVI su vienos dienos pastoraciniu vizitu lankėsi Neapolyje. Popiežius aukėjo iškilmingas Mišias, kalbėjo *Viešpaties angelo* maldą ir susitiko su religijų atstovais, dalyvavusiais Neapolyje tuo pat metu vykusiame ekumeniniame bei tarpreliginiame susitikime iš ciklo „Žmonės ir religijos“. Šventąjį Tėvą pasitikęs Neapolio metropolitas kardinolas Crescenzo Sepe sveikinimo žodyje kalbėjo apie sudėtingą Neapolio situaciją. Nors organizuotas nusikalstamumas čia rado palankią dirvą, Bažnyčia nesiliauja kartojusi, jog smurtas yra Dievo įžaidimas. Neapolio metropolitas kalbėjo apie Bažnyčios bendradarbiavimą su civiline valdžia ir priminė, kad šiame mieste vyksta religijų susitikimas siekiant taikos. Po sveikinimo prasidėjo iškilminga Eucharistija Plebiscito aikštėje, kurioje tikintieji dalyvavo nepaisydami smarkaus lietaus.

Mišiose taip pat dalyvavo Italijos premjeras R. Prodi ir religijų vadovai, tarp jų ekumeninis Konstantinopolio patriarchas Baltramiejus I, susirinkę į Asyžiaus „Maldos už taiką“ susitikimo tęsinį. Popiežius savo homilijoje kritikavo mafijos nusikaltimus ir apgailestavo dėl visuomenėje plintančio smurto mentaliteto, ragindamas jį įveikti: „meilė stipresnė už neapykantą ir mirtį“. Popiežius taip priminė, kad Neapolyje vyksta šiame Šv. Egidijaus bendruomenės organizuojamas Asyžiaus taikos susitikimas. Popiežius pabrėžė, jog Neapoliui, be visų reikalingų politinių priemonių, svarbus „gilus dvasinis atsinaujinimas“. Pasak popiežiaus, pasaulį keičia tylus tikėjimas, kurio išraiška yra malda. Malda yra mažųjų, atmetančių bet kokį smurtą, ginklas. Savo pamoksle Benediktas XVI analizavo socialinę Neapolio situaciją, kur paplitęs skurdas, butų stygius ir bedarbiystė. Pasak popiežiaus, jaunimui, augančiam aplinkoje, kur vyrauja nelegali veikla ir „reikalų susitvarkymo“ kultūra, reikalinga rimta strategija, apimanti mokyklą, darbą ir laisvalaikį. Visi kviečiami angažuotis kovai su bet kokia smurto forma ir taip keisti mentalitetą bei kasdienės elgsenos įpročius. Benediktas XVI savo pamokslu pabaigoje paminėjo ganytojiškąjį Neapolio kardinolo C. Sepe laišką, cituodamas šio laiško mintį: „Vilties sėkla yra galbūt mažiausia, tačiau iš jos gali išaugti vešlus medis, duodantis daug vaisių.“

Pasibaigus Mišioms Benediktas XVI drauge su susirinkusiais tikinčiais kalbėjo *Viešpaties angelo* maldą. Jis pasveikino Tarptautinio taikos susitikimo, kurio pradžia sutapo su popiežiaus vizito diena, dalyvius. Pasaulinės misijų dienos proga popiežius Benediktas XVI ragino tikinčiuosius dvasiškai ir materialiai remti misijas. Benediktas XVI priminė Pijaus XII prieš 50 metų paskelbtą misijų encikliką *Fidei donum*. Popiežius sakė, jog kunigai, vienuoliai ir pasauliečiai, dirbantys misijose, neretai susiduria su dideliais sunkumais ir yra persekiojami.

Po to Benediktas XVI išvyko į Neapolio arkivyskupijos seminariją, kur Didžiojoje auloje susitiko su tarpreliginiame susitikime dalyvavusių delegacijų vadovais. Benediktas XVI ragino gerbti religijų įvairovę ir akcentavo, kad religijos niekuomet negali nešti neapykantos. „Religijos gali ir turi įnešti svarbų įnašą kuriant žmonijos taiką“, – sakė Šventasis Tėvas. Jis pridūrė, kad Katalikų Bažnyčia ir toliau ketina eiti dialogo keliu, siekdama įvairių kultūrų, tradicijų bei religijų tarpusavio supratimo. Benediktas XVI priminė šių susitikimų kilmę ir pirmtako Jono Pauliaus II sukvieštus tarpreliginius susitikimus Asyžiuje 1986 m. ir 2002 m. Susitikime dalyvavo ekumeninis Konstantinopolio patriarchas Baltramiejus I, anglikonų Kenterberio arkivyskupas Rowanas Williamsas, Maskvos Patriarchato užsienio ryšių skyriaus vadovas metropolitas Kirilas, didysis Romos rabinas Riccardo Di Segni.

Po pietų ir trumpo poilsio Benediktas XVI aplankė Neapolio katedrą, kur adoravo Švenčiausiąjį Sakramentą ir pagerbė šv. Januarijaus relikvijas.

Popiežius ragino melsti pilnutinės vienybės tarp katalikų ir ortodoksų

(KAP, KAI) Spalio 10 d. Šv. Petro aikštėje vykusios bendrosios audiencijos metu Benediktas XVI ragino melstis dėl pilnutinės ortodoksų ir katalikų vienybės. Savo katechezę popiežius skyrė šv. Hiliarui Potjiečiui, Vakarų Bažnyčios tėvui ir Jėzaus Kristaus dieviškosios prigimties gynėjui. Šv. Hiliaras (315–367) pagarsėjo kaip tikėjimo mokytojas ir gynėjas ginčiuose su arijonais, nepripažinusiems dieviškosios Kristaus prigimties. Dėl šio ginčo jis buvo ištremtas į Mažąją Aziją (356–361). Grįžęs iš tremties darbavosi jungdamas Rytų ir Vakarų teologines tradicijas. Svarbiausiam savo veikale *De Trinitate* šv. Hiliaras pateikia Dievo pažinimo kelią ir parodo, jog Šventasis Raštas geriausiai atskleidžia Kristaus dievybę. Pasak Benedikto XVI, šia dvasia visi mūsų laikų žmonės taip pat turi ieškoti Dievo.

Šv. Petro aikštėje vykusios audiencijos pabaigoje Benediktas XVI ragino tikinčiuosius melstis dėl dialogo, siekiant pilnutinės katalikų ir ortodoksų Bažnyčių vienybės, „kad kuo greičiau būtų galima dalytis Viešpaties taure“. Popiežius apie tai kalbėjo susiedamas tai su tomis dienomis Ravenoje vykusiu teologinio dialogo tarp Romos katalikų ir Ortodoksų Bažnyčios Tarptautinės komisijos susitikimu.

Paskelbti naujų kardinolų vardai

(KAP, KAI) Spalio 17 d. bendrosios audiencijos pabaigoje popiežius Benediktas XVI paskelbė 23 naujų kardinolų vardus. Popiežius sakė, kad lapkričio 21 d. Vatikane vyks antroji šio pontifikato konsistorija, kurios metu nominuotiesiems kardinolams bus įteiktos kardinolų insignijos. Paskelbus naujuosius kardinolus, Kolegiją sudaro 202 asmenys, o būsimosios konsistorijos metu iš jų 120 bus jaunesni kaip 80 metų, todėl turės teisę rinkti popiežių.

Tarp naujai nominuotųjų kardinolų yra Romos kurijos dignitoriai: Popiežiškosios pasauliečių tarybos

pirmininkas arkivyskupas Stanislaw Rylko, Rytų Bažnyčių kongregacijos prefektas arkivyskupas Leonardo Sandri, Jeruzalės Viešpaties Kapo ordino magistras (buvęs ilgametis Popiežiškosios socialinių bendravimo priemonių tarybos pirmininkas) arkivyskupas John Patrick Foley, Popiežiškosios tarybos *Communum* pirmininkas Paul J. Cordes, Vatikano miesto valstybės gubernatorius arkivyskupas Giovanni Lajolo, Šventosios Romos Bažnyčios archyvaras ir bibliotekaras Raffaele Farina ir Šv. Petro bazilikos arkipresbiteris Angelo Comastri.

Tarp diecezinių arkivyskupų kardinolais tapo: Agustín García-Gasco Vicente (Valensija, Ispanija), Sean B. Brady (Armagh, Airija), Lluís Martínez Sistach (Barselona, Ispanija), André Vingt-Trois (Paryžius, Prancūzija), Angelo Bagnasco (Genuja, Italija), Theodore Arien Sarr (Dakarai), Oswald Gracias (Bombėjus, Indija), Francisco Robles Ortega (Monterėjus, Meksika), Daniel Di Nardo (Galveston-Houston, JAV), Odilo Pedro Scherer (San Paulas, Brazilija), John Njue (Nairobi, Kenija).

Taip pat popiežius už ypatingus nuopelnus Bažnyčiai pakėlė kardinolais penkis vyresnius kaip 80 metų amžiaus hierarchus. Tai chaldėjų katalikų Babilonijos patriarchas Emmanuel III Delly, buvęs apaštališkasis nuncijus Giovanni Coppa, Paranos (Argentina) arkivyskupas emeritas Estanislao Esteban Karlic, taip pat buvęs Popiežiškojo Grigaliaus universiteto rektorius t. Urbano Navarette SJ ir buvęs Laterano universiteto rektorius t. Umberto Betti OFM.

Benedikto XVI laiškas Pasaulinės maisto dienos proga

(KAP, KAI) Spalio 16 d. minint Pasaulinę maisto dieną paskelbtas popiežiaus Benedikto XVI laiškas Jungtinių Tautų Maisto produktų ir žemės ūkio organizacijos FAO generaliniam direktoriui Jacques Diouf. Popiežius rašo, jog milijonų žmonių išlaisvinimas nuo bado yra vienas didžiausių mūsų lai-

kų iššūkių. Šventasis Tėvas atkreipia dėmesį, jog pirmiausia vaikai yra bado tragedijos aukos. Pasak Benedikto XVI, badas pasaulyje daugiausia nulemtas paties žmogaus išprovokuotą situaciją, o ne natūralių priežasčių. Vis daugiau žmonių dėl skurdo ar konfliktų turi apleisti savo tėvynę ir ieškoti duonos už savo šalies ribų. Popiežius savo laiške kritikavo veiklą, remiantis vien techniniais bei ūkiniais motyvais ir pamirštant teikti pirmenybę moraliniams aspektams. Pasak popiežiaus, politikai turi vis labiau įsisąmoninti, jog maistas yra visuotinė visų žmonių teisė.

Benediktas XVI ir sportas

(KAP, KAI) Spalio 10 d. bendrosios audiencijos metu popiežius taip pat kalbėjo apie ugdomąjį futbolo vaidmenį. Audiencijoje dalyvavo Italijos trečiosios lygos futbolo klubo *Calcio - Ancona* atstovai. Benediktas XVI sakė, jog sportas, ypač futbolas, turi visuomet ugdyti etines ir dvasines vertybes. Komanda audiencijos pabaigoje įteikė popiežiui marškinėlius, pažymėtus 16 numeriu. Šį klubą pastaruoju metu perėmė Milano katalikų verslininkų grupė. Klube įvestas „etikos kodeksas“, įpareigojantis žaidėjus, klubo vadovus ir net sirgalius. Kreipdamasis į klubo atstovus Benediktas XVI išreiškė viltį, kad eksperimentas, siekiant suteikti futbolui moralinių vertybių, pavyks.

Vatikano spaudos atstovas kun. Federico Lombardi SJ interviu Vatikano radijui paneigė gandus, esą Vatikanas ar Italijos vyskupų konferencija įsigijo šį klubą.

Spalio 6 d. popiežius audiencijoje priėmė Austrijos nacionalinę slidinėjimo komandą – 40 sportininkų, trenerių ir komandos vadovų. Pasak Benedikto XVI, geriausių sportininkų pavyzdys gali būti svarbus ypač jaunuoliams visuomenės pokyčių, vertybių praradimo ir orientyrų stokos akivaizdoje. Popiežius pabrėžė, jog sporto vertybės, tokios kaip ištvermė, tikslo siekimas, pasirengimas aukotis, vidinė ir išorinė disciplina, pagarba kitiems,

komandinė dvasia, solidarumas, teisingumas, sąžiningumas, savo klaidų įsisąmoninimas, labai svarbios ir kasdienybėje. Popiežiaus teigimu, sportas apima visą žmogų: jo kūną, dvasią ir sielą. Kūnas, dvasia ir siela sudaro vienovę ir turi būti suderinti. Ši darna yra svarbi, kad būtų galima siekti ilgalaičių aukštų rezultatų. Taip pat ir aukščiausio lygio sportas turi nuolat remtis visuminiu požiūriu į žmogų, pripažinti žmogaus orumą, puoselėti asmenybės vystymąsi ir brandą. Nurodydamas apaštalą Paulių popiežius ragino slidininkus rungtyniauti ne tik sporto varžybose, bet drauge būti atletais, „siekiančiais krikščioniškojo gyvenimo vainiko“. Jis sakė, kad sportininkų pavyzdys gali paraginti taip pat kitus kovoti už išliekančių gėrį ir tapti Kristaus, dovanojančio žmogui tikrąjį gyvenimą, atletais.

Popiežius išskėlė bažnytinės muzikos vertę

(KAP, KAI) Spalio 14 d. lankydamasis Popiežiškajame bažnytinės muzikos institute popiežius Benediktas XVI palaimino restauruotas šios įstaigos patalpas. Pasak Benedikto XVI, bažnytinė muzika yra neįkainojamos vertės lobis: ji išsiskiria tarp kitų meninės išraiškos formų, sudarydama „būtiną ir integralią šventinės liturgijos dalį“. Popiežius pabrėžė, kad biblinė tradicija ir Bažnyčios tėvai visuomet kėlė bažnytinės muzikos bei giedojimo veiksmingumą paliečiant žmonių širdis ir keliant jas į Dievą. Pasak Benedikto XVI, bažnytinė muzika turi pasižymėti šventumu, meniniu lygiu ir universalumu; ji turi būti tinkama visoms tautoms ir kiekvienai sambūrio formai. Svarbu į praeities paveldą įterpti vertingas naujoves ir taip pasiekti sintezę, atitinkančią aukštus liturgijos reikalavimus.

Bažnyčia sveikina medicinos pažangą įveikiant nevaisingumo problemas

(KAP, KAI) Spalio 12 d. Romoje vyko nevaisingumo problematikai skirtas kongresas, kurį organizavo

Popiežiškojo *Regina Apostolorum* universiteto Bioetikos fakultetas bendrai su Italijos sveikatos apsaugos ministerija. Popiežiškosios sveikatos apsaugos darbuotojų sielovados tarybos pirmininkas kardinolas Javier Lozano Barragan šiame kongrese sakė, jog Bažnyčia sveikina bet kokią medicinos pažangą, leidžiančią bevaikėms sutuoktinių poroms susilaukti palikuonių pagal Katalikų Bažnyčios mokymą. Pasak jo, aukščiausias kriterijus sutuoktinių poroms, siekiančioms medicinos pagalba įveikti nevaisingumą, turi būti „moters orumas“. Kongrese buvo pristatyti iki tol Italijoje nežinomi nevaisingumo įveikimo metodai, Bažnyčios požiūriu priimtina metodą „*Natural Procreative Technology*“ kongrese pristatė Liverpulio instituto *Life Charity* mokslininkė Anne Carus. Pasak bioetikos profesoriaus Gonzalo Miranda, šiuo metodu, kurio pagrindą sudaro moters natūralaus vaisingumo ciklo stebėjimas, JAV pasiekti optimalūs rezultatai. Pasak bioetikos eksperto, šis „natūralus procesas“ buvo sėkmingas net toms poroms, kurioms nepavyko susilaukti palikuonių dirbtinio apvaisinimo būdu.

Kardinolas Tauran komentavo islamo mokslininkų laišką

(KAP, KAI) Spalio 12 d. Popiežiškosios tarpreliginio dialogo tarybos pirmininkas kardinolas Jean-Louis Tauran Vatikano radijui komentavo 138 islamo dvasininkų bei teologų laišką popiežiui Benediktui XVI, Konstantinopolio ortodoksų patriarchui Baltramiejui I ir anglikonų primui arkivyskupui Rowanui Williamsui. Pasak kardinolo Tauran, ši iniciatyva yra drąsinanti: gera valia ir dialogas gali įveikti išankstinius nusistatymus. Įdomu, kad sunitų ir šiitų atstovai bendrai laiške reiškia gerą valią, be kita ko, gausiai cituodami Bibliją. Kardinolas Tauran pabrėžė, jog plėtoti tolesnį dialogą teikia vilties trys dokumento principai: tai, kad yra vienas Dievas; kad šis Dievas myli žmones ir jie turi jį mylėti ir tai, kad Dievas ragina kiekvieną žmogų mylėti savo artimą. Pasak kardino-

lo, aukštieji islamo dvasininkai turi paaiškinti savo šalininkams ir tikėjimo broliams, jog smurtas ir religija nėra suderinami. Islamo mokslininkų laiške teigiama, jog bendra žmonijos ateitis ir pasaulio likimas priklauso nuo to, ar musulmonai ir krikščionys sugebės taikiai sugyventi. Islamo dvasininkų bei mokslininkų laiško iniciatyva kilo Amane įsikūrusioje tarptautinėje nepriklausomoje nevyriausybinėje organizacijoje, beveik 25 metus besidarbujančioje krikščionių ir musulmonų dialogo srityje.

Kardinolas Jean-Louis Tauran komentavo islamo dvasininkų laišką taip pat interviu prancūzų katalikų dienraščiui *La Croix*. Popiežiškosios tarpreliginio dialogo tarybos pirmininkas išskėlė religijų potencialą ugdati taiką ir teigė, jog pasaulis būtų kitas, jei tikintieji gyventų pagal išpažįstamą tikėjimą. Jis reiškė įsitikinimą, jog karų ir konfliktų priežastis yra ne religijos, bet žmonės. Tačiau galiausiai išeina taip, kad dėl tokių žmonių, kurie religijos teiginiais pasinaudoja grįsdami teroristines akcijas, imama kaltinti religijas. Prancūzų kardinolas sakė: „Bijome suterštos terorizmo religijos.“ Komentuodamas 138 musulmonų dvasininkų laišką popiežiui, kardinolas teigiamai įvertino šią iniciatyvą. Jis sakė, kad galbūt pirmą kartą musulmonai, kalbėdami apie Jėzų, rėmėsi Naujojo Testamento, o ne Korano citatomis.

Kardinolas Tauran tame pačiame interviu taip pat paaiškino, jog 1986 m. Asyžiaus maldos už taiką susitikime religijų atstovai meldėsi atskirai, todėl negalima susitikimo kaltinti dėl tariamo sinkretizmo. Popiežiškosios tarpreliginio dialogo tarybos pirmininko nuomone, su kai kuriomis religijomis galima vesti teologinį dialogą, tačiau šiuo metu toks dialogas neįmanomas su islamu, kadangi musulmonai nepriima diskusijos apie Koraną, laikydami, jog jis parašytas „diktuojant Dievui“. Kardinolas Tauran atkreipė dėmesį, jog tokia kategoriška interpretacija trukdo diskutuoti apie musulmonų tikėjimo turinį.

Romos kurijos arkivyskupas paragino laikytis saiko statant mečetes

(KAP) Rugsėjo 27 d. Popiežiškosios migrantų sielovados sekretorius arkivyskupas Agostino Marchetto, kalbėdamas Berlyne vykusiame Konrado Adenauerio fondo renginyje jaunimo tarpkultūrinio bendravimo tema, pabrėžė, kad musulmonai turi „laikytis saiko“ statydami savo maldos namus. Romos kurijos arkivyskupas teigė, jog musulmonai, be abejo, turi teisę į maldos vietą, tačiau sveikas protas sako, kad mečetės nebūtinai turi būti „tokio dydžio kaip miestelis“. Klausimas dėl mečečių statybos šiuo metu aštriai diskutuojamas Vokietijos ir Italijos miestuose.

Šventasis Sostas rūpinasi Afrikos plėtra

(KAP, KAI) Spalio 19 d. nuolatinis Šventojo Sosto stebėtojas prie Jungtinių Tautų Niujorke arkivyskupas Celestino Migliore kalbėjo pasitarime, skirtame jau septynerius metus veikiančiai programai „Naujoji partnerystė Afrikos plėtrai“. Programa siekiama Afrikos šalių atsakomybės už savo likimą, jų tarpusavio bendradarbiavimo ir atvirumo tarptautiniam bendradarbiavimui. Pasak arkivyskupo C. Migliore, ši programa nemažai prisidėjo prie dabartinės Afrikos plėtros: per pastaruosius metus Afrikos žemynas pasiekė didžiausią per 30 metų plėtros tempą. Tačiau teigiami ženklai kontrastuoja su konfliktinėmis situacijomis ir vis dar sunkiai išgyvendinamu dideliu skurdu. „Todėl Juodasis žemynas ir toliau atsilieka nuo kitų pasaulio regionų“, – sakė JT forume nuolatinis Šventojo Sosto stebėtojas. Arkivyskupas Migliore išreiškė Apaštalų Sosto paramą siekiant užkirsti kelią Afrikoje vykstantiems konfliktams. Hierarchas sakė, kad kontinento ir regioninės iniciatyvos turi būti stipriai remiamos tarptautinės bendruomenės. Drauge arkivyskupas teigė, kad visuomeninei bei ūkinei plėtrai trukdo didžiulės kai kurių Afrikos šalių skolos. Jis ragino integruoti Afriką į tarptautinę prekybos sistemą. Tarptautinė bendruomenė turi remti Afrikos plėtrą solidarumo dvasia. Tuo pat metu, kad ta pagalba neštų vaisių, ją gaunančios šalys turi garantuoti tinkamą paramos naudojimą ir kovoti su korupcija.

Vatikano atstovas prie JT taip pat nurodė švietimo svarbą, tai reikšminga ne tik savaime, bet taip pat yra priemonė siekiant kitų tikslų. Jis priminė, jog Afrika kenčia dėl vadinamojo „smegenų drenažo“, nes daugelis išsilavinusių žmonių, ypač sveikatos apsaugos sistemoje, palieka Afrikos žemyną ieškodami geresnių gyvenimo sąlygų. Tokiu būdu investicijos į švietimą galiausiai netarnauja Afrikos šalims.

Vatikanas ragina nusiginkluoti

(KAP, KAI) Spalio 17 d. Šventojo Sosto stebėtojas prie JT Niujorke arkivyskupas Celestino Migliore kalbėjo komisijos nusiginklavimo klausimais posėdyje. Jis išpėjo apie realų pavojų, kad atominis ginklas gali patekti į teroristų rankas. Todėl Apaštalų Sostas siūlo 2009 m. sušaukti aukščiausio lygio susitikimą dėl nusiginklavimo, branduolinio ginklo neplatavimo ir pavojaus dėl galimo teroristų pasinaudojimo branduoliniais ginklais. Arkivyskupas C. Migliore atkreipė dėmesį, jog atėjo laikas pasiręgti tokiam pavojui.

Nuolatinis Šventojo Sosto stebėtojas pabrėžė politinės valios nusiginkluoti būtinybę. Jis nurodė, jog valstybėms, turinčioms branduolinį ginklą, tenka ypatinga atsakomybė dėl to, kad pasaulis būtų nuo jo išlaisvintas. Vatikano atstovas priminė, jog 2007 m. sukanka 50 metų nuo to, kai buvo įgyvendintas Tarptautinės atominės energijos agentūros statusas. Jis priminė, jog Apaštalų Sostas yra šios organizacijos narys ir bendras steigėjas. Pasak arkivyskupo Migliore, šiai agentūrai reikia dar didesnio tarptautinio palaikymo: ji atlieka svarbiausią vaidmenį skatindama atominį nusiginklavimą ir saugų branduolinės energijos vartojimą. Vatikano stebėtojas atkreipė dėmesį, kad būtina taip pat užkirsti kelią grėsmėms, keliamoms įprastinių cheminių ir biologinių ginklų, taip pat visokios rūšies ginklų prekybai.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
mons. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbras / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
322758
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.
ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“